

HALLINTOSÄÄNTÖ

1.1.2024

Sisällys

Sisällys	1
I OSA HALLINNON JA TOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN	8
1 Luku Kunnan johtaminen	8
1 § Hallintosäännön soveltaminen	8
2 § Kunnan johtamisjärjestelmä	9
3 § Esittely kunnanhallituksessa	9
4 § Kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät	10
5 § Kunnan viestintä	10
2 Luku Toimielinorganisaatio	11
6 § Kunnanvaltuusto	11
7 § Kunnanhallitus	11
8 § Tarkastuslautakunta	11
9 § Lautakunnat	11
10 § Vaalitoimielimet	12
11 § Vaikuttamistoimielimet	12
12 § Edustajat muihin toimielimiin	12
3 Luku Henkilöstöorganisaatio	13
13 § Henkilöstöorganisaatio	13
14 § Kunnanjohtaja	14
15 § Toimialajohtajat	14
16 § Toimintayksiköiden esihenkilöt	14
17 § Toimialojen organisaatio ja tehtävät	15
4 Luku Konserniohjaus ja sopimusten hallinta	16
18 § Konsernijohto	16
19 § Konsernijohdon tehtävät ja toimivallan jako	16
20 § Sopimusten hallinta	17
5 Luku Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako	18
21 § Kunnanhallituksen tehtävät ja toimivalta	18
22 § Kunnanjohtajan tehtävät ja toimivalta	20
23 § Lautakuntien yleinen toimivalta	22
24 § Hyvinvointipalvelujen lautakunnan toimivalta	23
25 § Hyvinvointipalvelujen toimialan viranhaltijoiden erityinen ratkaisovalta	25
26 § Teknisten palvelujen lautakunnan tehtävät ja toimivalta	30
27 § Lupa- ja toimitusjaoston tehtävät ja toimivalta	31

28 § Teknisten palvelujen toimialan viranhaltijoiden erityinen ratkaisovalta	32
29 § Hallintopalvelujen toimialan viranhaltijoiden erityinen ratkaisovalta	34
30 § Toimivallan edelleen siirtäminen	37
31 § Toimivalta päättää asiakirjan antamisesta	37
32 § Asian ottaminen kunnanhallituksen käsiteltäväksi	37
33 § Asian ottaminen lautakunnan käsiteltäväksi	37
34 § Ottokelpoisen päätöksen ilmoittaminen	38
6 Luku Toimivalta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa – UUSI	39
35 § Normaalista toimivallasta poikkeaminen ja raportointi	39
36 § Päätösvallan käyttönottaminen määräajaksi kunnanhallituksen päätöksellä poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa	39
37 § Toimielimen koolle kutsuminen normaalista poikkeavasti	40
7 Luku Toimivalta henkilöstöasioissa	41
38 § Kunnanhallituksen yleistoimivalta henkilöstöasioissa	41
39 § Viran perustaminen ja lakkauttaminen sekä virkanimikkeen muuttaminen	41
40 § Virkasuhteen muuttaminen työsuhteeksi	41
41 § Kelpoisuusvaatimukset	41
42 § Haettavaksi julistaminen	42
43 § Palvelussuhteeseen ottaminen	42
44 § Ehdollisen valintapäätöksen vahvistaminen	43
45 § Virkaan ottaminen virkaan valitun irtisanouduttua ennen virantoimituksen alkamista	43
46 § Virkaan ottaminen palvelussuhdetta koskevien uudelleenjärjestelyjen vuoksi	43
47 § Harkinnanvaraiset ja muut kuin harkinnanvaraiset virka- ja työvapaat	43
48 § Virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltaminen	44
49 § Viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen	44
50 § Sivutoimet	44
51 § Viranhaltijan työ- ja toimintakyvyn selvittäminen	44
52 § Virantoimituksesta pidättäminen	45
53 § Virkasuhteen ja työsuhteen muuttaminen osa-aikaiseksi	45
54 § Lomauttaminen	45
55 § Palvelussuhteen päättyminen	46
56 § Menetettyjen ansioiden korvaaminen	46
57 § Palkan takaisinperiminen ja saatavan kuittaaminen	46
8 Luku Tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon järjestäminen	47
58 § Kunnanhallituksen tiedonhallinnan tehtävät	47
59 § Kunnanhallituksen asiakirjahallinnon tehtävät	47
60 § Asiakirjahallintoa ja arkistointia johtavan viranhaltijan tehtävät	48

61 § Tietosuojavastaavan tehtävät	48
62 § Lautakunnan/toimialan asiakirjahallinnon tehtävät	48
II OSA TALOUS JA VALVONTA	49
9 Luku Taloudenhoito	49
63 § Talousarvio ja taloussuunnitelma.....	49
64 § Talousarvion täytäntöönpano	49
65 § Toiminnan ja talouden seuranta	50
66 § Talousarvion sitovuus	50
67 § Talousarvion muutokset	50
68 § Omaisuuden luovuttaminen ja vuokraaminen.....	51
69 § Poistosuunnitelman hyväksyminen	51
70 § Rahatoimen hoitaminen	51
71 § Maksuista päättäminen.....	52
72 § Asiakirjojen antamisesta perittävät maksut.....	52
10 Luku Ulkoinen valvonta.....	53
73 § Ulkoinen ja sisäinen valvonta	53
74 § Tarkastuslautakunnan kokoukset	53
75 § Tarkastuslautakunnan tehtävät ja raportointi	54
76 § Sidonnaisuusilmoituksiin liittyvät tehtävät.....	54
77 § Tilintarkastusyhteisön valinta	55
78 § Tilintarkastajan tehtävät.....	55
79 § Tarkastuslautakunnan antamat tehtävät	55
80 § Tilintarkastuskertomus ja muu raportointi	55
11 Luku Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	56
81 § Kunnanhallituksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät.....	56
82 § Lautakunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät	57
83 § Viranhaltijoiden ja esihenkilöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät.....	57
84 § Sisäisen tarkastuksen tehtävät	57
12 Luku Varautuminen ja valmiussuunnittelu	59
85 § Varautuminen ja valmiussuunnittelu.....	59
III OSA KUNNANVALTUUSTO	60
13 Luku Kunnanvaltuuston toiminta.....	60
86 § Kunnanvaltuuston toiminnan järjestelyt	60
87 § Valtuustoryhmän muodostaminen ja valtuustoryhmän nimi	60
88 § Muutokset valtuustoryhmän kokoonpanossa	61
89 § Istumajärjestys.....	61
14 Luku Kunnanvaltuuston kokoukset.....	62

90 § Kunnanvaltuuston varsinainen kokous ja sähköinen kokous.....	62
91 § Kokouskutsu.....	62
92 § Esityslista	63
93 § Sähköinen kokouskutsu.....	63
94 § Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla	63
95 § Jatkokokous.....	63
96 § Varavaltuutetun kutsuminen	64
97 § Läsnäolo kokouksessa.....	64
98 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	64
99 § Kokouksen johtaminen.....	65
100 § Puheenjohtajan luovuttaminen varapuheenjohtajalle	65
101 § Tilapäinen puheenjohtaja	65
102 § Esteellisyys.....	65
103 § Asioiden käsittelyjärjestys	66
104 § Puheenvuorot.....	66
105 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi	67
106 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen	68
107 § Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen.....	68
108 § Äänestykseen otettavat ehdotukset	68
109 § Äänestystapa ja äänestysjärjestys.....	68
110 § Äänestyksen tuloksen toteaminen	69
111 § Toimenpideoite.....	69
112 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen	70
113 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille.....	70
15 Luku Enemmistövaali ja suhteellinen vaali.....	71
114 § Vaaleja koskevat yleiset määräykset.....	71
115 § Enemmistövaali.....	71
116 § Kunnanvaltuuston vaalilautakunta	72
117 § Ehdokaslistojen laatiminen	72
118 § Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto.....	72
119 § Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen.....	72
120 § Ehdokaslistojen yhdistelmä.....	73
121 § Suhteellisen vaalin toimittaminen	73
122 § Suhteellisen vaalin tuloksen toteaminen	73
16 Luku Valtuutetun aloite- ja kyselyoikeus.....	74
123 § Valtuutettujen aloitteet.....	74
124 § Kunnanhallitukselle osoitettava kysymys	74

125 § Kyselytunti	75
IV OSA PÄÄTÖKSENTEKO- JA HALLINTOMENETTELY	76
17 Luku Kokousmenettely	76
126 § Määräysten soveltaminen	76
127 § Toimielimen päätöksentekotavat	76
128 § Sähköinen kokous	76
129 § Sähköinen päätöksentekomenettely	77
130 § Kokousaika ja -paikka	77
131 § Kokouskutsu	77
132 § Sähköinen kokouskutsu	78
133 § Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla	78
134 § Jatkokokous	78
135 § Varajäsenen kutsuminen	78
136 § Läsnäolo kokouksessa	79
137 § Kunnanhallituksen edustaja muissa toimielimissä	79
138 § Kokouksen julkisuus	79
139 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	80
140 § Tilapäinen puheenjohtaja	80
141 § Kokouksen johtaminen ja puheenvuorot	80
142 § Kokouskutsussa mainitsemattoman asian käsittely	80
143 § Esittely	80
144 § Esteellisyys	81
145 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi	81
146 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen	82
147 § Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen	82
148 § Äänestykseen otettavat ehdotukset	82
149 § Äänestys ja vaali	82
150 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen	83
151 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenelle	85
18 Luku Muut määräykset	86
152 § Aloiteoikeus	86
153 § Aloitteen käsittely	86
154 § Aloitteen tekijälle annettavat tiedot	87
155 § Asiakirjojen allekirjoittaminen	87
156 § Todisteellisen tiedoksiannon vastaanottaminen	88
V OSA LUOTTAMUSHENKILÖIDEN PALKKIOSÄÄNTÖ	89
19 Luku Luottamushenkilöille maksettavat palkkiot ja korvaukset	89

157 § Soveltamisala	89
158 § Kokouspalkkiot	89
159 § Palkkio lisätunneilta	90
160 § Sähköinen päätöksentekomenettely	90
161 § Kokouspalkkio kahdesta tai useammasta toimielimen kokouksesta.....	90
162 § Vuosipalkkiot	91
163 § Osallistuminen toisen toimielimen kokoukseen.....	91
164 § Muut kokoukset ja tilaisuudet	92
165 § Palkkio toimituksista	92
166 § Kokouksen peruuntuminen	92
167 § Luottamushenkilön palkkio sihteerin/pöytäkirjanpitäjän tehtävästä.....	92
168 § Palkkion maksamisen edellytykset	93
169 § Palkkioiden maksaminen	93
170 § Ansionmenetyksen ja muiden kustannusten korvaaminen	93
171 § Matkakustannusten korvaaminen.....	94
172 § Tarkemmat ohjeet.....	95
173 § Erimielisyyden ratkaiseminen.....	95

Ruokolahden kunnan hallintosääntö

Hyväksytty kunnanvaltuustossa 12.12.2023
Voimaantulo 1.1.2024

I OSA HALLINNON JA TOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN

1 Luku Kunnan johtaminen

1 § Hallintosäännön soveltaminen

Ruokolahden kunnan hallinnon ja toiminnan järjestämisessä sekä päätöksenteko- ja kokousmenettelyssä noudatetaan tämän hallintosäännön määräyksiä, ellei laissa ole toisin säädetty. Hallintosäännössä määrätään:

- toimielimistä ja johtamisesta
- toimivallasta ja tehtävistä konserniohjauksessa ja sopimusten hallinnassa
- kunnan viranomaisten muista tehtävistä ja toimivallan jaosta
- taloudesta sekä ulkoisesta ja sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta
- valtuuston toiminnasta ja kokouksista
- toimielinten kokouksista sekä päätöksenteko- ja hallintomenettelystä
- luottamushenkilöille maksettavista palkkioista ja korvauksista.

Hallintosäännön ohella kunnan toimintaa ohjataan muun muassa seuraavilla ohjeilla, joiden nähdessä hallintosääntöä sovelletaan ensisijaisesti ja ellei laissa ole toisin säädetty:

- konserniohje
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje
- asiakirjahallinnan toimintaohje
- hankintaohje
- **sopimusten hallinnan ohje**
- tietosujoaohje.

Hallintosäännössä toimielimellä tarkoitetaan valtuustoa, kunnanhallitusta ja lautakuntia ja niiden jaostoja sekä toimikuntia ja tilapäistä valiokuntaa. Viranomaisilla tarkoitetaan toimielimiä sekä

luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita, joille on hallintosäännössä annettu toimivaltaa ja määrätty tehtäviä. Henkilöstöllä tarkoitetaan kuntaan virka- ja työsuhteessa olevia.

2 § Kunnan johtamisjärjestelmä

Kunnan johtaminen perustuu kuntastrategiaan, taloussuunnitelmaan, talousarvioon sekä muihin valtuuston päätöksiin.

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta, käyttää kunnan päätösvaltaa ja siirtää toimivaltaansa hallintosäännön määräyksillä.

Kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. **Kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta, omistajaohjauksesta ja kunnan henkilöstöpolitiikasta sekä huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan, sopimushallinnan ja sisäisen tarkastuksen järjestämisestä. Kunnanhallitus vastaa hyvinvointialueen kanssa käytävistä neuvotteluista koskien yhteistyötä, tavoitteita ja työnjakoa.**

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kunnanjohtaja vastaa asioiden valmistelusta kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

3 § Esittely kunnanhallituksessa

Kunnanhallituksen esittelijänä toimii kunnanjohtaja. Kunnanjohtajan ollessa poissa tai esteellinen, esittelijänä toimii hänen sijaisekseen määrätty viranhaltija.

4 § Kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät

Kunnanhallituksen puheenjohtaja

1. johtaa kuntastrategian sekä kunnanhallituksen tehtävien toteuttamisen edellyttämää poliittista yhteistyötä käymällä asioiden käsittelyn edellyttämiä keskusteluja poliittisten ryhmien kanssa sekä pitämällä sopivin tavoin yhteyttä kunnan asukkaisiin ja muihin sidosryhmiin,
2. vastaa kunnanjohtajan johtajasopimuksen valmistelusta ja huolehtii kunnanhallituksen ja valtuuston kytkemisestä valmisteluprosessiin tarkoituksenmukaisella tavalla,
3. vastaa siitä, että kunnanjohtajan kanssa käydään vuosittain tavoite- ja arviointikeskustelut,

4. vastaa kunnanhallituksen tilapäiselle valiokunnalle antaman lausunnon valmistelusta.

5 § Kunnan viestintä

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaan liittyvää viestintää ja tiedottamista. Kunnanhallitus hyväksyy yleiset ohjeet viestinnän ja tiedottamisen periaatteista sekä nimeää viestinnästä vastaavat viranhaltijat.

Toimielimet luovat omalla toimialallaan edellytyksiä läpinäkyvälle toiminnalle asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.

Kunnanhallitus, lautakunnat, kunnanjohtaja sekä toimialojen johtavat viranhaltijat huolehtivat, että kunnan asukkaat ja palvelujen käyttäjät saavat riittävästi tietoja valmisteltavina olevista yleisesti merkittävistä asioista ja voivat osallistua ja vaikuttaa näiden asioiden valmisteluun. Viestinnässä käytetään selkeää ja ymmärrettävää kieltä ja otetaan huomioon kunnan eri asukasryhmien tarpeet.

2 Luku Toimielinorganisaatio

6 § Kunnanvaltuusto

Valtuustossa on 27 valtuutettua. Varavaltuutettujen lukumäärästä säädetään kuntalain 17 §:ssä.

7 § Kunnanhallitus

Kunnanhallituksessa on 7 jäsentä, joista valtuusto valitsee kunnanhallituksen puheenjohtajan ja 2 varapuheenjohtajaa. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kunnanhallituksen varsinaiset ja varajäsenet valitaan kuntavaaleissa ehdolla olleiden keskuudesta.

8 § Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnassa on 5 jäsentä, joista valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

9 § Lautakunnat

Hyvinvointipalvelujen lautakunnassa on puheenjohtaja ja 6 jäsentä.

Teknisten palvelujen lautakunnassa on puheenjohtaja ja 6 jäsentä.

Valtuusto valitsee lautakuntien puheenjohtajat valtuutetuista tai varavaltuutetuista. Valtuusto valitsee lautakuntiin yhden varapuheenjohtajan lautakuntien jäsenistä. Puheenjohtajalla ja jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Teknisten palvelujen lautakunnalla on lupa- ja toimitusjaosto, jossa on 5 jäsentä mukaan lukien puheenjohtajat. Jäsenet ja varajäsenet valitsee teknisten palvelujen lautakunta. Teknisten palvelujen lautakunta valitsee keskuudestaan jaoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajat sekä päättää jaoston toimikaudesta.

10 § Vaalitoimielimet

Keskusvaalilautakunnasta, vaalilautakunnista ja vaalitoimikunnista määrätään vaalilaissa.

Valtuusto asettaa toimikaudekseen keskusvaalilautakunnan, johon valitaan viisi jäsentä ja kymmenen varajäsentä. Varajäsenet eivät ole henkilökohtaisia. Keskusvaalilautakunta valitsee itselleen sihteerin, joka toimii myös esittelijänä.

11 § Vaikuttamistoimielimet

Kunnassa on nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto, jotka voivat olla yhteisiä muiden kuntien kanssa. Vaikuttamistoimielinten kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kunnanhallitus.

Kunnanhallitus hyväksyy vaikuttamistoimielinten toimintasäännöt, joissa todetaan muun muassa toimielimen lakisääteiset ja mahdolliset muut tehtävät, jäsenten lukumäärä ja valintatapa, toimikausi, erottaminen kesken toimikauden, kokous- ja toimintakäytännöt, puheenjohtajan valinta, sihteerin tehtävien hoitaminen, toimintasuunnitelman laatiminen ja toimintakertomuksen antaminen sekä yhteistyö hyvinvointialueen vastaavan vaikuttamistoimielimen kanssa.

12 § Edustajat muihin toimielimiin

Valtuusto nimeää edustajat kuntayhtymien valtuustoihin sekä seudullisiin ja alueellisiin lautakuntiin. Kunnanhallitus nimeää edustajat muihin toimielimiin ja yhteisöihin.

3 Luku Henkilöstöorganisaatio

13 § Henkilöstöorganisaatio

Kunnan henkilöstöorganisaation muodostavat kunnanhallituksen ja lautakuntien päävastuualueittain

- hyvinvointipalvelujen toimiala
- teknisten palvelujen toimiala
- hallintopalvelujen toimiala.

Toimialaa johtaa toimialajohtaja. Kunnanhallitus määrää toimialajohtajan johtavassa tai itsenäisessä asemassa olevista viranhaltijoista.

Hyvinvointipalvelujen toimialalla on yksi lautakunta, jonka alaisuuteen kuuluvat kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi varhaiskasvatus-, perusopetus- ja muut hyvinvointipalvelut (ruoka- ja puhtaus-, kirjasto-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalvelut, kansalaisopisto sekä toimialan hallinto).

Teknisten palvelujen toimialalla on yksi lautakunta, jonka alaisuuteen kuuluvat teknisten palvelujen hallinto ja sisäiset palvelut (kiinteistö- ja mittauspalvelut, rakennusvalvonta, varasto- ja konekeskus, teollisuusalueet), kiinteistö- ja yhdyskuntapalvelut (kiinteistöt, yleiset ja yksityiset tiet, liikennealueet, liikuntapaikat) sekä taseyksikköinä vesihuoltolaitos, kaukolämpölaitos ja maakaasulaitos.

Kunnanhallituksen alaiseen hallintopalvelujen toimialaan kuuluvat elinvoiman kehittäminen, ~~Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän toiminnan omistajaohjaus ja seuranta~~ sekä yleis-, talous-, henkilöstö-, tietohallinto- ja asumispalvelut.

14 § Kunnanjohtaja

Kunnanjohtaja vastaa kunnanhallituksen toimialan toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kunnanhallituksen alaisuudessa.

Kunnanjohtajan sijaisena kunnanjohtajan ollessa poissa tai esteellinen toimii hallintojohtaja.

Kunnanjohtajan ollessa poissa tai esteellinen ja kunnanjohtajan sijaisena toimivan viranhaltijan ollessa samaan aikaan poissa tai esteellinen kunnanhallitus määrää kunnanjohtajan sijaisen, joka hoitaa kunnanjohtajan tehtäviä.

15 § Toimialajohtajat

Hyvinvointipalvelujen lautakunnan toimialaa johtaa toimialajohtaja.

Teknisten palvelujen lautakunnan toimialaa johtaa toimialajohtaja.

Hallintopalvelujen toimialaa johtaa kunnanjohtaja elinvoiman kehittämisen, **kunnan viestinnän ja markkinoinnin sekä talous- ja asumispalvelujen osalta ja Eksoten toiminnan omistajaohjauksen osalta** sekä hallintojohtaja yleis-, ~~talous-~~ henkilöstö-, tieto ja hallintopalvelujen, **sisäisen tiedonkulun sekä tietoturva- ja varautumisasioiden ja asumispalvelujen** osalta.

Toimialajohtaja vastaa toimialansa toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kunnanhallituksen, kunnanjohtajan ja lautakunnan alaisuudessa.

Kunnanjohtaja määrää toimialan johtajan sijaisen, joka hoitaa toimialajohtajan tehtäviä hänen ollessa poissa tai esteellinen.

16 § Toimintayksiköiden esihenkilöt

Toimintayksikön esihenkilö vastaa toimintayksikön toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa toimialajohtajan alaisuudessa. Esihenkilön tehtäviin kuuluu omalta osaltaan

1. toimia työntäjän edustajana ja johtaa toimintayksikön henkilöstön työtä,
2. vastata alustensa tehtävänkuvien määrittelystä, tehtävien vaativuuden arvioinnista sekä palkanmäärityksestä palkkausjärjestelmän mukaisesti,
3. vastata johtamansa toimintayksikön henkilöstön, talouden ja toiminnan suunnittelusta ja seurannasta,
4. vastata töiden ja työvuorojen suunnittelusta, työmenetelmien kehittamisestä ja työtehtävien jakamisesta ja työhön opastamisesta,
5. vastata työturvallisuudesta, työhyvinvoinnista, työkyvyn ylläpidosta sekä henkilöstön osaamisen ylläpitämisestä ja kehittamisestä johtamassaan toimintayksikössä samoin kuin valmius-, väestönsuojelu- ja pelastussuunnittelusta,
6. huolehtia toimintayksikötason yhteistoiminnasta,
7. vastata tiedonkulusta toimintayksikössään,
8. huolehtia yhteistyöstä muiden toimijoiden kanssa sekä
9. vastata asianhallinnan, henkilökisteriasioiden sekä tietoturva- ja tietosuoja-asioiden asianmukaisesta hoidosta annettujen ohjeiden, säännösten ja määräysten mukaisesti.

Toimialajohtaja määrää toimintayksikön esihenkilön sijaisen, joka hoitaa toimintayksikön esihenkilön tehtäviä hänen ollessa poissa tai esteellinen.

17 § Toimialojen organisaatio ja tehtävät

Kunnanhallitus ja lautakunnat määräävät alustensa toimialan organisaatiosta ja tehtävistä siltä osin kuin hallintosäännössä ei ole asiasta määrätty.

Kunnanhallitus päättää toimialojen välisestä tehtävajaosta, mikäli hallintosäännössä ei ole asiasta määrätty.

Kunnanjohtaja, toimialajohtaja ja toimintayksikön esihenkilö päättävät johtamansa yksikön organisaatiosta, siltä osin kuin sitä ei ole määrätty hallintosäännössä tai kunnanhallituksen taikka lautakunnan päätöksellä, sekä yksikön työvoiman käytöstä.

4 Luku Konserniohjaus ja sopimusten hallinta

18 § Konsernijohto

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

19 § Konsernijohdon tehtävät ja toimivallan jako

Kunnanhallitus

1. vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittamisestä ja valmistelusta valtuustolle,
2. vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan,
3. antaa valtuustolle tilinpäätöksen yhteydessä raportin konserniyhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä,
4. seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä,
5. antaa kunnan ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa,
6. vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista,
7. nimeää kunnan edustajat tytäryhteisöjen hallituksiin sekä
8. nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Kunnanjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

20 § Sopimusten hallinta

Kunnanhallitus vastaa sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisestä, antaa tarkemmat ohjeet sopimushallinnasta sekä määrää sopimusten vastuuhenkilöt toimialallaan.

Lautakunta määrää sopimusten vastuuhenkilöt toimialallaan.

5 Luku Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako

21 § Kunnanhallituksen tehtävät ja toimivalta

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa ja vastaa kuntalaissa säädetyistä tehtävistä sekä päättää kunnan puolesta yleisesti muista kuin valtuustolle yksinomaan säädetyistä asioista, jollei kuntalaissa tai erityislaeissa erikseen muuta säädetä taikka jollei tässä hallintosäännössä toimivallasta muuta määrätä.

Kunnanhallitus päättää tai vastaa lisäksi

1. hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä sekä koordinoi eri toimialojen välistä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä,
2. kiinteän omaisuuden ostamisesta valtuuston päättämien perusteiden mukaisesti,
3. rakentamattomien teollisuuskiinteistöjen myynneistä valtuuston päättämien perusteiden mukaisesti,
4. asemakaavan toteuttamista varten tarvittavien alueiden, rakennusten ja laitteiden ostamisesta, myymisestä, vaihtamisesta tai lunastamisesta,
5. irtaimen omaisuuden ostamisesta, myymisestä, vuokraamisesta, vaihtamisesta ja lunastamisesta tai muusta käytettäväksi luovuttamisesta, siltä osin kuin tehtävää ei ole tässä hallintosäännössä annettu muulle toimielimelle tai viranhaltijalle,
6. toimitilojen hankkimisesta, osoittamisesta tai luovuttamisesta viranomaisten tai yritystoiminnan käyttöön,
7. yleisten määräysten antamisesta kunnan huoneistojen ja alueiden luovuttamisesta tilapäiseen käyttöön,
8. maksujen perusteista ja euromääristä, siltä osin kuin ratkaisovaltaa ei ole tässä hallintosäännössä annettu lautakunnalle tai viranhaltijalle,
9. investointihankkeitten toteuttamisesta talousarviossa olevien määrärahojen puitteissa, siltä osin kuin päätösvaltaa ei ole tässä hallintosäännössä annettu lautakunnalle tai viranhaltijalle,
10. rakennustöiden pääpiirustusten ja lopullisen kustannusarvion hyväksymisestä, siltä osin kuin päätösvaltaa ei ole annettu tässä hallintosäännössä lautakunnalle tai viranhaltijalle,
11. urakkasopimusten ja suunnittelusopimusten hyväksymisestä, siltä osin kuin päätösvaltaa ei ole tässä hallintosäännössä annettu lautakunnalle tai viranhaltijalle,
12. maankäyttö- ja rakennuslain 171 ja 172 § mukaisista poikkeamisista sekä kehotuksen antamisesta maanomistajalle rakentaa asemakaava-alueella sijaitseva rakennustontti tai – paikka,

13. kunnalle annettujen vakuuksien hyväksymisestä, muuttamisesta samanarvoiseksi ja vapauttamisesta velan tai muun saamisen vähentymisen myötä, siltä osin kuin päätösvaltaa ei ole tässä hallintosäännössä annettu muulle toimielimelle tai viranhaltijalle,
14. seuraavista maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia asioita
  - a. kunnan kaavoitusohjelman hyväksyminen,
  - b. asemakaavan ajanmukaisuuden arviointipäätöksen tekeminen,
  - c. maankäyttösopimusten hyväksyminen, ellei laista tai asetuksista muuta johdu,
  - d. rakennuskiellon määrääminen ja pidentäminen yleis- tai asemakaavan laatimisen tai muuttamisen vireillä ollessa,
  - e. toimenpiderajoitusten määrääminen ja pidentäminen, kun yleiskaavan laatiminen tai muuttaminen on pantu vireille,
  - f. päätös kehittämisalueeksi nimeämisestä,
  - g. päätös valituksen tekemiseksi kaavaa tai rakennusjärjestystä koskevasta hallinto-oikeuden kumoamis- tai muuttamispäätöksestä, muun viranomaisen poikkeamispäätöksestä tai erillisestä tonttijaosta tai muusta maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesta asiasta,
  - h. vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymisestä,
  - i. vesihuoltolaitoksen taksan ja maksujen hyväksymisestä,
  - j. kaukolämmityksen liittymismaksu- ja lämpötariffin hyväksymisestä,
  - k. maakaasun liittymismaksu- ja energiatariffin hyväksymisestä,
15. selityksen antamisesta valtuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kunnanhallitus katsoo voivansa yhtyä valtuuston päätöksen lopputulokseen,
16. talousarviolainojen, muiden pitkäaikaisten lainojen ja tilapäisten lainojen ottamisesta ja lainaehtojen hyväksymisestä kunnanvaltuuston asettamissa rajoissa, siltä osin kuin päätösvaltaa ei ole tässä hallintosäännössä annettu muulle toimielimelle tai viranhaltijalle,
17. kunnan myöntämän lainan lyhennyksen ja koron lykkäyksen myöntämisestä,
18. talousarvioon varattujen yleisluonteisten ja kylätoiminnan avustusmäärärahojen jakamisesta,
19. vahingonkorvauksen myöntämisestä tapauksissa, joissa kunta on katsottava korvausvelvolliseksi, siltä osin kuin päätösvaltaa ei ole tässä hallintosäännössä annettu muulle toimielimelle tai viranhaltijalle,
20. vapautuksen, huojennuksen tai lykkäyksen myöntämisestä veron suorittamisesta kunnan toimivallan rajoissa,
21. henkilöstöpolitiikan, palkkauksen ja henkilöstöetuuksien periaatteista
22. virka- ja työehtosopimusten täytäntöönpanosta, harkinnanvaraisten ehtojen soveltamisperiaatteista, palkkausperusteiden vahvistamisesta sekä pääsopimusten mukaisten paikallissopimusten neuvottelutulosten vahvistamisesta ja hyväksymisestä, siltä osin kuin

toimivaltaa ei ole siirretty työnantajaa edustaville neuvottelijoille, muulle toimielimelle tai viranhaltijalle,

23. kunnanjohtajan erityistoimivallan käyttöön ottamisesta häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa ja erityistoimivallan lakkaamisesta,
24. itselleen kuuluvan ratkaisuvallan siirtämisestä kunnan muulle viranomaiselle tai viranhaltijalle.

Kunnanhallitus voi saattaa toimivaltaansa kuuluvan yksittäisen asian myös valtuuston päätettäväksi.

22 § Kunnanjohtajan tehtävät ja toimivalta

Kunnan toimintaa johtaa kunnanjohtaja.

Kunnanjohtajan tehtävänä on sen lisäksi, mitä on säädetty:

1. johtaa, valvoa ja kehittää kunnan hallintoa, taloutta, elinkeinopolitiikkaa sekä muuta toimintaa,
2. valvoa kunnanhallitukselle esiteltävien asioiden valmistelua ja täytäntöönpanoa,
3. huolehtia sisäisen valvonnan järjestämisestä,
4. seurata ja ohjata konserniohjeiden mukaisesti kunnan tytäryhteisöjen sekä niiden kuntayhtymien ja muiden yhteisöjen toimintaa, joissa kunta on mukana,
5. johtaa henkilöstöorganisaatiota,
6. toimii elinkeinosihteerin, asumispalvelupäällikön, talouspäällikön ja viestintä- ja markkinointikoordinaattorin esihenkilönä,
7. vastata kunnan markkinoinnista,
8. huolehtia kunnan metsäomaisuuden hoidon järjestämisestä yhteistyössä kunnanhallituksen kanssa.

Erityisesti kunnanjohtaja päättää talousarvion määrärahojen puitteissa ja kunnanhallituksen antamien perusteiden mukaisesti:

1. kunnanhallituksen määrärahojen käytöstä,
2. hallinnon toimialaa koskevista sopimuksista, sitoumuksista ja hankinnoista, siltä osin kuin toimivaltaa ei ole tässä hallintosäännössä annettu muulle viranhaltijalle,
3. kunnan projektien omarahoitusosuuksista,
4. kunnan edustus- ja yhteistyötilaisuuksista,
5. pitkäaikaisen ja lyhytaikaisen vieraan pääoman laina- ja laina- ja lainojen kilpailuttamisesta,
6. olemassa olevan lainakannan riskien hallintaan, ehtojen muuttamiseen, uudella lainalla korvaamiseen, vakuuksien muuttamiseen ja muuhun järjestelyyn liittyvistä toimenpiteistä,
7. tytäryhteisöjen ottamisesta konsernitilijärjestelmään ja tytäryhteisöjen lainakannan järjestelyjen koordinoinnista yhteistyössä tytäryhteisön ao. vastuuhenkilön kanssa,
8. kunnan kassavarojen tilapäisestä sijoittamisesta rahalaitoksiin valtuuston päättämien sijoitustoiminnan perusteiden mukaisesti,
9. tilapäisestä kassalainanotosta kunnanvaltuuston vahvistamaan määrään saakka,
10. kunnan myöntämien lainojen, takausten ja muiden vakuuksien vastavakuutena olevien vapautuvien vakuuksien palauttamisesta,
11. kunnan takaamien lainojen yksityiskohtaisista takausehdoista,
12. oikeudenkäyntien vireillepanosta ja muutoksen hakemisesta oikeuden ratkaisuihin sekä kunnan puheoikeuden käyttämisestä muissa viranomaisissa,

13. kunnan etuosto-oikeuden käyttämisestä,
14. puutavaran myymisestä metsäsuunnitelman puitteissa,
15. ratkaisuvaltansa siirtämisestä kunnan muulle viranomaiselle tai viranhaltijalle.

Kunnanjohtaja voi poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa käyttää tämän hallintosäännön säätämästä toimivallasta poiketen päätösvaltaa peruspalvelujen turvaamiseksi ja häiriötilanteen normalisoimiseksi, milloin asia koskee toimenpiteiden yhteensovittamista eri toimialueiden välillä, taloudellisten resurssien tai henkilöstöresurssien suuntaamista, tiedottamista tai muuta häiriötilanteen hoitamiseksi välttämätöntä päätöstä. Tätä kunnanjohtajan erityistoimivaltaa sovelletaan häiriötilanteissa ja tarvittaessa valtioneuvoston määrittelemissä poikkeusoloissa. Erityistoimivallan käyttöön ottamisesta päättää kunnanhallitus tai kiireellisessä tapauksessa kunnanjohtaja. Erityistoimivallan käyttämisen lakkaamisesta päättää kunnanhallitus.

23 § Lautakuntien yleinen toimivalta

Lautakunnat johtavat ja kehittävät toimialaansa, vastaavat palvelujen tuloksellisesta järjestämisestä sekä tavoitteiden asettamisesta kunnan strategisten linjausten mukaisesti, vastaavat toimialansa toiminta- ja taloussuunnittelusta sekä seuraavat ja valvovat tavoitteiden toteutumista. Lautakunnat seuraavat ja arvioivat palvelujen toimivuutta, vaikuttavuutta ja laatua sekä varaavat asukkaille ja käyttäjille mahdollisuuden osallistua palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen.

Lautakunnat edustavat kuntaa ja käyttävät kunnan puhevaltaa toimialaansa kuuluvissa asioissa. Sen lisäksi lautakunnat päättävät vastuualueellaan

1. palvelualueiden ja palveluyksiköiden muodostamisesta,
2. oman toimialansa toimintayksikköjaosta,
3. irtaimiston ja palvelujen hankinnoista, myynnistä ja vuokraamisesta sekä toimialan sopimuksista ja muista sitoumuksista talousarviossa määrätyissä tai kunnanhallituksen vahvistamissa rajoissa, siltä osin kuin tehtävää ei ole tässä hallintosäännössä annettu viranhaltijalle,
4. hallinnassaan olevien tilojen vuokralle tai muuten käytettäväksi antamisessa noudatettavista periaatteista,
5. toimialan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta,
6. palveluista ja tuotteista perittävistä maksuista ja taksoista valtuuston ja kunnanhallituksen päättämien periaatteiden ja perusteiden mukaisesti,
7. yksittäistapauksessa helpotuksen tai vapautuksen myöntämisestä kunnalle tulevan maksun, korvauksen tai saatavan suorittamisesta, ellei tässä hallintosäännössä toisin määrätä,
8. lautakunnalle kuuluvan ratkaisuvallan siirtämisestä kunnan muulle viranomaiselle tai viranhaltijalle, jolloin alemmalla viranomaisella on oikeus siirtää toimivalta yksittäisessä asiassa ylemmän viranomaisen ratkaistavaksi,
9. helpotuksen tai vapautuksen myöntämisestä alaisensa viranhaltijan ja työntekijän velvollisuudesta korvata kunnalle aiheutunut vahinko, ellei vahinko ole aiheutettu tahallaan tai törkeästä tuottamuksesta.

24 § Hyvinvointipalvelujen lautakunnan toimivalta

Hyvinvointipalvelujen lautakunta järjestää lasten ja nuorten kasvun ja oppimisen sekä tukemiseen liittyvät palvelut ja siinä tarkoituksessa vastaa ja päättää mm. varhaiskasvatustalain, varhaiskasvatustalain, asiakasmaksuista annetun lain, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain, perusopetuslain, oppilas- ja opiskeluhoitolain, taiteen perusopetuksesta annetun lain, nuorisolain sekä niiden nojalla annettujen säädösten ja määräysten ja lastensuojelulain 12 §:n mukaan kunnalle kuuluvista tehtävistä.

Lautakunta järjestää kuntalaisten toimintaedellytysten vahvistamiseen liittyvät palvelut ja siinä tarkoituksessa huolehtii mm. kuntien kulttuuritoimesta annetun lain, vapaasta sivistystyöstä annetun lain, kirjastolain, teatteri- ja orkesterilain, museolain ja liikuntalain mukaan kunnalle kuuluvista tehtävistä, sikäli kuin näistä tehtävistä ei ole erikseen määrätty.

Lautakunta järjestää kunnan toimintayksiköiden ruoka- ja puhtauspalvelut.

Hyvinvointipalvelujen lautakunta päättää

1. varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sekä taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmista ja vuosisuunnitelmista,
2. peruskoulun ja kansalaisopiston viranhaltijoiden, rehtoreiden sekä toistaiseksi palkattavien tuntiopettajien valinnoista,
3. viranhaltijan siirtämisestä toiseen virkaan omassa kunnassa,
4. rehtoreiden ja apulais- ja vararehtoreiden määräämisestä toistaiseksi tai määräajaksi ja päättää määräyksen perumisesta,
5. päiväkodin toiminta-ajoista, koulujen työ- ja loma-ajoista sekä kansalaisopiston toimintakaudesta, ellei ratkaisuvaltaa ole tässä hallintosäännössä siirretty viranhaltijalle,
6. perusopetuksen käytössä olevasta lukuvuosittaisesta kokonaistuntimäärästä ja kansalaisopiston vuosituntimäärästä pääluokittain,
7. toimialalla suoritettavista kokeiluista ja lupahallintoon liittyvistä tehtävistä,
8. esiopetuksen ja perusopetuksen oppilaaksiottoalueista, oppilaaksi ja opiskelijaksi ottamisen perusteista sekä tarvittaessa pääsy- ja soveltuvuuskokeista,
9. oppilaan siirtämisestä erityisopetukseen tai erityisopetuksesta yleisopetukseen huoltajan vastustaessa siirtoa,
10. arvioinnin perusteista,
11. oppilaan erottamisesta määräajaksi,
12. oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä oppivelvollisuuslain edellyttämällä tavalla,
13. maksuttoman koulukuljetuksen järjestämisessä noudatettavista periaatteista sekä kuljetuksen avustamisen periaatteista esi- ja perusopetuksessa,
14. kunnalle kuuluvasta lasten ja nuorten hyvinvointityön koordinoinnista,
15. opettajaviran virkanimikemuutoksesta, kun se johtuu oppiaineiden opetustuntimäärien vaihtelusta tai muista säädöksistä ja määräyksistä,
16. kaikista niistä asioista, joista varhaiskasvatus-, perusopetus-, nuoriso- ja taiteen perusopetussäännösten sekä ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetun lain mukaan on päätettävä monijäsenisessä toimielimessä, ellei hallintosäännöstä muuta johdu,
17. kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimen avustuksista,
18. joukkoliikenne- ja palveluliikenteen tehtävistä,
19. perusteista, joiden mukaan lautakunnan asiakirjoista on suoritettava kunnalle lunastusta,
20. toimialueellaan ulkoista rahoitusta saavien hankkeiden asettamisesta ja vaikuttavuuden seurannasta.

Lautakunnan alaisena johtavana viranhaltijana toimii toimialajohtaja, joka vastaa toiminnan kokonaisuudesta.

Lautakunnan esittelijänä toimii toimialajohtaja. Esittelijän poissa ollessa tai ollessa esteellinen esittelijänä toimii hänen sijaisekseen määrätty viranhaltija. Lautakunnan puheenjohtaja ja toimialajohtaja kutsuvat lautakunnan kokouksiin asioiden käsittelyn kannalta tarpeelliset viranhaltijat ja asiantuntijat.

25 § Hyvinvointipalvelujen toimialan viranhaltijoiden erityinen ratkaisovalta

Hyvinvointipalvelujen toimialajohtajan ratkaisovalta

1. toimii kansalaisopiston toiminnasta vastaavana rehtorina,
2. päättää kansalaisopiston opinto-ohjelmasta hyvinvointipalvelujen lautakunnan hyväksymän pääluokittaisen vuosituntimäärän mukaisesti,
3. ottaa kansalaisopiston luennoitsijat, tuntiopettajat ja muun henkilöstön,
4. antaa kansalaisopiston henkilöstölle työtodistukset ja opiskelijoille todistukset,
5. toimii kirjaston hallinnollisena johtajana, esihenkilönä ja vastaa kirjaston toiminnasta,
6. päättää kirjaston kokoelmiin hankittavien kirjojen sekä muun kirjastoaineiston hankinnoista sekä muista kirjaston hankinnoista talousarvion määrärahojen puitteissa,
7. päättää kirjastoaineiston poistoista ja poistetun aineiston luovuttamisesta,
8. päättää kirjaston aukioloajoista,
9. hyväksyy kirjaston yleiset käytösäännöt ja käytösääntöihin liittyvät liitteet,
10. päättää kirjaston käyttäjälle asetettavasta kirjaston käyttökiellosta,
11. vastaa kirjaston arvioinnista ja kehittämisestä,
12. päättää peruskoulun toiminnasta vastaavaa rehtoria kuultuaan lukuvuosittaisten opetus- ja erityistehtävätuntien sijoittamisesta peruskoulujen käyttöön ja erityisopetukseen,
13. päättää esi- ja perusopetuksen työpäivät,
14. päättää oppilaan ottamisesta perusopetuksen oppilaaksi sekä oppilaan opetuspaikan määräämisestä,
15. päättää perusopetuslain mukaisesta oppilaan opetuksen poikkeavasta aloittamisajankohdasta,
16. päättää oppilaan ottamisesta 11-vuotisen perusopetuksen piiriin,
17. valvoo oppivelvollisuuden suorittamista sekä päättää oppivelvollisuuden laiminlyöntiin liittyvistä toimenpiteistä, sekä osoittaa 2. asteen opiskelijoiden koulutuspaikan, jos opiskelija jää ilman opiskelupaikkaa,
18. myöntää oppilaille tilapäisen vapautuksen perusopetuksesta,
19. myöntää mahdolliset oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta maksettavat avustukset,

20. päättää liikuntapaikkojen käyttövuoroista lautakunnan antamien perusteiden mukaisesti,
21. päättää kansalaisopiston, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimen asiakasmaksuista vapauttamisesta,
22. tekee vastuualueensa sopimukset, sitoumukset ja hankinnat talousarviomäärärahojen ja hyvinvointipalvelujen lautakunnan vuosittain asettamien kustannusrajojen puitteissa,
23. hyväksyy vastuualueensa sopimukset ja sitoumukset.

Varhaiskasvatuspäällikön ratkaisuvalta

1. vastaa Ruokolahden päiväkodin toiminnasta,
2. toimii varhaiskasvatuksen vastuualueen esihenkilönä,
3. päättää varhaiskasvatuspalvelujen antamisesta,
4. päättää varhaiskasvatuspalvelujen ostamisesta ja myymisestä yli kuntarajojen,
5. päättää varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista, maksujen perimättä jättämisestä tai alentamisesta voimassa olevan lainsäädännön ja tarvittaessa hyvinvointipalvelujen lautakunnan antamien perusteiden mukaisesti,
6. vastaa lasten kotihoidontuen maksatuksesta,
7. päättää esiopetukseen ottamisesta, opetuspaikan määräämisestä ja oikeudesta maksuttomaan kuljetukseen tai huoltajalle maksettavasta korvauksesta oppilaan kuljetuksesta hyvinvointipalvelujen lautakunnan hyväksymien periaatteiden mukaisesti,
8. päättää varhaiskasvatuksessa olevan lapsen tehostetun ja erityisen tuen antamisesta sekä tukipalveluista,
9. päättää esiopetusoppilaan ottamisesta erityisen tuen piiriin,
10. päättää avustajapalvelujen myöntämisestä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa,
11. päättää varhaiskasvatuksen hankinnoista talousarvion määrärahojen puitteissa ja
12. päättää päiväkodin tilojen luovuttamisesta ulkopuolisen käyttöön hyvinvointipalvelujen lautakunnan hyväksymien periaatteiden mukaisesti.

Rehtorin ratkaisuvalta

Ruokolahden koulussa on rehtori ja apulaisrehtori.

Rehtori toimii Ruokolahden koulussa **hallintosäännön 16 §:n mukaisena henkilöstön esihenkilönä** lukuun ottamatta koulun ruokapalveluhenkilöstöä **ja koulunkäynninohjaajia**. Apulaisrehtori tekee koulun kehittämistehtäviä ja toimii tarvittaessa rehtorin sijaisena.

Rehtori

1. päättää määräaikaisen opettajan ottamisesta,
2. päättää oppilaan valinnoista huoltajan jättäessä valinnan tekemättä,
3. laatii opettajakunnan kanssa koulunsa vuosisuunnitelman,
4. vastaa lakien tai määräysten edellyttämien muiden suunnitelmien laatimisesta, toimeenpanosta ja valvonnasta,
5. vastaa oppimissuunnitelman ja pedagogisen selvityksen laatimisesta,

6. järjestää uskonnon ja elämäkatsomustiedon opetuksen ja opiskelun koulussaan perusopetuslaissa säädetyllä tavalla,
7. päättää kotiopetuksessa olevan oppivelvollisen edistymisen valvonnasta,
8. päättää opetusharjoittelijan ja työharjoittelijan ottamisesta,
9. päättää erityisen tutkinnon vastaanottamisesta sekä määrää tutkintoa vastaanottavan opettajan,
10. laatii yhdessä opettajakunnan kanssa kouluansa koskevat järjestyssäännöt ja toimittaa ne hyvinvointipalvelujen lautakunnan hyväksyttäväksi,
11. päättää vapautuksen myöntämisestä oppilaalle koulunkäynnistä viittä päivää pitemmäksi ajaksi, kuitenkin enintään kahdeksi kuukaudeksi,
12. rajoittaa perustellusta syystä opetustyön seuraamista,
13. vastaa työjärjestyksestä ja erikseen määrättävien tehtävien jaosta,
14. vastaa koulun taloudesta ja päättää koulun hankinnoista talousarvion asettamisessa puitteissa,
15. vastaa koulunsa toiminnan arvioinnista ja kehittämisestä,
16. huolehtii siitä, että määräaikaisesti erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan,
17. päättää oppilaalle annettavasta kirjallisesta varoituksesta,
18. päättää perusopetuksen avustajapalvelujen myöntämisestä,
19. päättää koulun tilojen käytöstä lautakunnan antamien perusteiden mukaisesti,
20. päättää oppilaan ottamisesta joustavaan perusopetukseen,
21. päättää perusopetuslaissa tarkoitetusta erityisistä opetusjärjestelyistä,
22. ottaa oppilaat aamu- ja iltapäivätoimintaan,
23. päättää huoltajan suostumuksella perusopetuksen oppilaan ottamisesta erityisen tuen piiriin sekä tuen eri muotoihin liittyvistä muutoksista,
24. vapauttaa oppilaan oppiaineen opetuksesta ao. aineen opettajaa kuultuaan.

Rehtorin ollessa poissa tai estynyt sijaisena toimii apulaisrehtori.

Apulaisrehtorin ratkaisovalta

1. päättää koulukuljetuksista, tilapäisestä lääkärintodistuksen perusteella järjestettävästä koulukuljetuksesta sekä petokuljetuksesta hyvinvointipalvelujen lautakunnan hyväksymien periaatteiden mukaisesti,
2. vastaa työjärjestyksestä poikkeavien työpäivien rakenteesta, ruokailu- ja kuljetusmuutoksineen,
3. toimii koulunkäynninohjaajien esihenkilönä.

Peruskoulun opettajat päättävät oppilaan enintään viikon pituisen poissaolon myöntämisestä.

Ruokapalvelupäällikön ratkaisuvallta

1. toimii ruoka- ja puhtauspalvelun toimintayksikköjen esihenkilönä,
2. vastaa kunnan ruoka- ja puhtauspalvelujen järjestämisestä, kehittämisestä ja arvioinnista voimassa olevien säädösten ja suositusten mukaisesti sekä ruokapalvelujen ostamisesta ja myymisestä,
3. vastaa ruoka- ja puhtauspalvelun vastuualueen hankinnoista talousarvion määrärahojen puitteissa,
4. päättää ruokakuljetusten järjestämisestä,
5. päättää henkilöstöltä perittävistä ateriakorvauksista.

26 § Teknisten palvelujen lautakunnan tehtävät ja toimivalta

Teknisten palvelujen lautakunta vastaa toimialaan kuuluvasta yhdyskunnan toiminnan ja kehittymisen edellyttämistä suunnittelu-, rakentamis-, rakennuttamis-, käyttö- ja kunnossapitotehtävistä sekä kiinteistöjen hoidosta ja rakennustoiminnan valvonnasta. Lautakunta huolehtii liikenneturvallisuustyöstä, edistää hyvää ja turvallista rakennustapaa, luo edellytykset viihtyisän asuin ympäristön muodostumiselle sekä turvaa elämisen tason myös haja-asutusalueella valvomalla ja avustamalla yksityisteiden rakentamista ja kunnossapitoa.

Teknisten palvelujen lautakunta

1. päättää talousarviomäärärahojen puitteissa sellaisten hankkeiden ja hankintojen toteutuksesta, joiden kokonaisarvo ei ylitä kunnanhallituksen vuosittain vahvistamaa kustannusrajaa,
2. päättää toimialansa mukaisista urakoista ja suunnittelusopimuksista talousarviossa olevien määrärahojen ja kunnanhallituksen päättämässä rajoissa sekä urakkasuoritusten vastaanottamisesta,
3. hyväksyy toimialalle kuuluvien kiinteistöjen rakennussuunnitelmat sekä rakennusten peruskorjaus-, laajennus- ja muutossuunnitelmat,
4. päättää rakennustöiden pääpiirustusten ja lopullisen kustannusarvion hyväksymisestä kunnanhallituksen päättämässä rajoissa,
5. hyväksyy kunnallistekniset yleis- ja rakentamissuunnitelmat,
6. päättää harkinnanvaraisista vesihuollonliittymissopimuksista ja liittymismaksutaksasta poikkeavista liittymismaksuista,
7. päättää vesihuoltolaitoksen virheen johdosta asiakkaalle myönnettävistä hinnanalennuksista ja maksettavista korvauksista,
8. päättää toimialaan kuuluvien töiden suorittamisen yhteydessä ulkopuolisille aiheutuneiden vahinkojen korvauksista niissä tapauksissa, joissa kunta on korvausvelvollinen,
9. antaa ympäristö-, maisema- ja maa-ainelupia koskevat ja vastaavat teknisten palvelujen toimialan lausunnot, ellei päätösvaltaa ole tässä hallintosäännössä annettu viranhaltijalle,
10. päättää tiesuunnitelman teettämisestä,
11. hyväksyy kadun rakennussuunnitelmat,
12. tekee kadunpitopäätökset,
13. päättää muun yleisen alueen kuin kadun toteuttamissuunnitelman hyväksymisestä,
14. päättää liikennemerkkien, taajamamerkkien ja liikenteenohjauslaitteiden asettamisesta kaduille ja teille, joissa kunta toimii tienpitäjänä,
15. huolehtii kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitoa koskevassa laissa kunnalle määräytyistä velvoitteista,

16. päättää kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetussa laissa tarkoitettujen tontin omistajille kuuluvien tehtävien ottamisesta kunnan suoritettavaksi,
17. toimii hulevesisäännösten valvonnasta vastaavana toimielimenä.

Lautakunnan alaisena johtavana viranhaltijana toimii toimialajohtaja, joka vastaa toiminnan kokonaisuudesta.

Lautakunnan esittelijänä toimii toimialajohtaja. Esittelijän poissa ollessa tai ollessa esteellinen esittelijänä toimii hänen sijaisekseen määrätty viranhaltija. Lautakunnan puheenjohtaja ja toimialajohtaja kutsuvat lautakunnan kokouksiin asioiden käsittelyn kannalta tarpeelliset viranhaltijat ja asiantuntijat.

27 § Lupa- ja toimitusjaoston tehtävät ja toimivalta

Lupa- ja toimitusjaosto vastaa rakentamiseen liittyvän **lainsäädännössä rakennuslautakunnan** hoidettavaksi ja päätettäväksi määräämistä viranomaistehtävistä.

Sen lisäksi, mitä muualla on säädetty tai määrätty, lupa- ja toimitusjaosto toimii kunnan rakennusvalvontaviranomaisena.

Lupa- ja toimitusjaoston esittelijänä toimii rakennusvalvontaan liittyvissä asioissa rakennustarkastaja. Rakennustarkastajan poissa ollessa tai ollessa esteellinen, esittelijänä toimii toimialajohtaja tai hänen sijaisekseen määrätty.

28 § Teknisten palvelujen toimialan viranhaltijoiden erityinen ratkaisovalta

Teknisten palvelujen toimialajohtajan ratkaisovalta

1. tekee toimialaa koskevat sopimukset, sitoumukset ja hankinnat talousarvion määrärahojen ja teknisten palvelujen lautakunnan vuosittain asettamien kustannusrajojen puitteissa,
2. päättää välttämättömistä vähäisistä muutoksista hyväksytyihin suunnitelmiin, mikäli urakkasopimuksista ei muuta johdu eikä muutos vaikuta hankkeen hyväksytyyn laatu- ja kustannustasoon,
3. valvoo, että rakennustyössä tarvittavien alueiden haltuunotto on suoritettu ja muutoinkin tarvittavat käyttöluvut ja oikeudet hankittu,
4. päättää toimialaan kuuluvien töiden suorittamisen yhteydessä ulkopuolisille aiheutuneiden vahinkojen korvauksista niissä tapauksissa, joissa korvausten arvo on alle 5 000 €,

5. hyväksyy vahvistetun taksan mukaiset ja muut toimialaa koskevat liittymissopimukset ja päättää yksityisille annettavista palveluista,
6. hyväksyy kunnan puolesta sähköliittymissopimukset,
7. päättää energia- ja vesihuoltolaitoksen käyttö- ja kulutusmaksujen määräämisestä ja maksuunpanosta sekä lykkäysten myöntämisestä,
8. toimii kunnan kaavoittajana,
9. päättää luvan myöntämisestä johtojen, kilpien ja muiden sellaisten laitteiden sijoittamisesta kunnan omistamille ja hallitsemille alueille,
10. päättää kiireellisistä korjaustoista, mikäli vahingon estäminen tai toiminnan turvaaminen sitä edellyttävät,
11. päättää rakennustyön yhteydessä poistettavan maa-aineksen, puuston ja purkujätteen tulevasta käytöstä,
12. hyväksyy ja valvoo toimialan vastuulla olevia rakennustöitä koskevat vakuudet,
13. käyttää rakennustarkastajan ollessa esteellinen tai poissa oikeutta keskeyttää rakennustyö,
14. toimii rakennustarkastajan sijaisena muissa kuin kunnan omissa rakennushankkeissa,
15. päättää asemakaavan mukaisten tonttien (AO/AR/AP-tontit) varaamisesta,
16. toimii maanmittausinsinöörin sijaisena maanmittaus- ja yksityistietoimituksissa,
17. antaa toimialalle kuuluvat sellaiset lausunnot, jotka voidaan antaa viranhaltijalausuntona.

Kunnossapitoinsinöörin ratkaisuvallta

1. toimii kunnallistekniikan, kiinteistöhuollon ja liikuntapaikkojen toimintayksikön esihenkilönä,
2. toimii vesi-, lämpö- ja kaukolämpölaitoksen käyttövastaavana ja maakaasulaitoksen käytönvalvojana,
3. päättää hankinnoista talousarviomäärärahojen puitteissa ja teknisten palvelujen lautakunnan vuosittain asettamissa kustannusrajoissa.

Rakennustarkastajan ratkaisuvallta

1. päättää rakennusluvista,
2. päättää rakennusluvista suunnittelutarvealueella,
3. päättää toimenpideluvista,
4. päättää rakennuksen purkamisesta ja purkamisilmoituksista,
5. päättää maisematyöluvista,
6. päättää lupien voimassaolon jatkamisesta,
7. päättää rakennustyön vastaavien työnjohtajien hyväksymisestä,

8. päättää rakennusvalvonnan, asiantuntijatarkastuksen ja ulkopuolisen tarkastuksen hyväksymisestä,
9. päättää vähäisten laitteiden sijoittamisesta,
10. valvoo rakennetun ympäristön hoitoa,
11. päättää poikkeuksen myöntämisestä niissä lupa-asioissa, jotka muutoin on viranhaltijan ratkaistavaksi siirretty,
12. päättää tilapäisen rakennuksen rakennusluvasta,
13. toimii rakennustuotteiden markkinavalvontaviranomaisena,
14. määrää ja maksuunpanee tarkastus- ja valvontatehtävistä sekä muista viranomaistehtävistä perittävän maksun,
15. päättää asemakaava-alueella ojan sijoittamisesta toisen maalle,
16. päättää ajoneuvojen siirtämisestä ja siirtokustannusten perimisestä kunnalle kuuluvien velvoitteiden ja oikeuksien puitteissa,
17. päättää hankinnoista talousarviomäärärahojen puitteissa ja teknisten palvelujen lautakunnan vuosittain asettamissa kustannusrajoissa.

Maanmittausinsinöörin ratkaisuvallta

1. edustaa kuntaa maanmittaus- ja yksityistietoimituksissa,
2. päättää yksityisteiden kunnossapidon ja perusparantamisen kunnan avustusten maksamisesta valtuuston vahvistamien perusteiden ja osoittamien määrärahojen puitteissa sekä huolehtii avustusten käytön valvonnasta,
3. päättää kunnan suostumuksen antamisesta liikenteen ohjauslaitteiden asettamiseen yksityisille teille,
4. varmentaa kiinteistökauppoja koskevat asiakirjat,
5. päättää yksittäisten omakotitonttien myynnistä kunnanvaltuuston vahvistamien yleisten perusteiden ja voimassa olevien taksojen mukaisesti,
6. huolehtii osoiterekisterin ylläpidosta ja päättää osoitteiden antamisesta kiinteistöille,
7. huolehtii venepaikkojen vuokrauksesta ja venepaikkarekistereiden ylläpidosta,
8. päättää metsästysvuokrasopimuksista kunnan omistamille maa-alueille,
9. hyväksyy kaavojen pohjakartat,
10. toimii kaavoitusmittauksen valvojana.

29 § Hallintopalvelujen toimialan viranhaltijoiden erityinen ratkaisuvallta

Hallintojohtajan ratkaisuvallta

1. käyttää kunnanjohtajan ollessa poissa tai esteellinen tämän ratkaisovaltaa,
2. toimii hallintopalvelujen toimintayksikön esihenkilönä,
3. päättää hallintopalvelujen toimintayksikön hankinnoista, joiden arvo ei ylitä 100 000 euroa,
4. huolehtii saatavien perinnän järjestämisestä annettujen ohjeiden mukaisesti,
5. päättää saatavan perimättä jättämisestä, jos saatava on vähäinen,
6. toimii Kuntatyönantajat ry:n yhteyshenkilönä ja työnantajan edustajana paikallisneuvotteluissa,
7. päättää suoraan virka- ja työehtosopimukseen ja työkokemukseen perustuvista palkanmuutoksista,
8. päättää virka- ja työehtosopimusten määräysten soveltamisesta ja tarkempien ohjeiden antamisesta palkanmäärityksessä ja palvelussuhteen ehdoista,
9. päättää vuosilomaan ja työkokemuslisään oikeuttavan palvelusajan hyväksymisestä,
10. toimii yhteistoimintatoimikunnan esittelijänä,
11. päättää yhteishankintoihin osallistumisesta toimialajohtajia kuultuaan,
12. päättää luottamusmieskoulutuksiin osallistumisesta,
13. hakee palkkatuet,
14. antaa kunnalta pyydytetyt sellaiset lausunnot ja selvitykset, joilla ei ole yleisempää merkitystä.

Hallintojohtajan sijaisena tämän ollessa poissa tai esteellinen toimii kunnanjohtaja.

Asumispalvelupäällikön ratkaisovalta

1. päättää vuokra-asuntojen asukasvalinnoista, vuokrasopimusten ehdoista ja vuokrasopimusten päättämisestä,
2. vastaa kunnan suoraan omistamien asuntojen isännöinnistä, vuokrasaatavien valvonnasta ja perinnästä,
3. toimii Ruokolahden Vuokratat Oy:n toimitusjohtajana.

Asumispalvelupäällikön sijaisena tämän ollessa poissa tai esteellinen toimii asuntotoimiston palvelusihteeri.

Taluspäällikön ratkaisuvallta

Taluspäällikkö vastaa kunnan taloushallinnosta (kirjanpito, talousarvio- ja tilinpäätöslaskelmat), talouden seurannasta ja raportoinnista sekä maksuvalmiuden ja maksuliikenteen käytännön hoitamisesta.

Taluspäällikkö päättää

1. pankkitilien avaamisesta ja lopettamisesta, käteiskassa- ja rahastuspisteistä sekä konsernitilin talletus- ja luottoehtojen hyväksymisestä,
2. kunnan saatavien tileistä poistamisesta 10 000 euron (alv 0 %) enimmäismäärään asti.
Enimmäismäärä lasketaan asiakaskohtaisesti.

Taluspäällikkö voi kunnanjohtajan ja hallintojohtajan ollessa poissa tai estyneitä hyväksyä tositteet koko talousarvion alueelta.

30 § Toimivallan edelleen siirtäminen

Toimielin voi siirtää sille tässä luvussa määrättyä toimivaltaa edelleen alaiselleen viranomaiselle. Se, jolle toimivaltaa on edelleen siirretty, ei voi enää siirtää toimivaltaa edelleen.

31 § Toimivalta päättää asiakirjan antamisesta

Valtuuston asiakirjoja koskevat tietopyynnöt ratkaisee hallintojohtaja.

Toimielin voi päättämässään laajuudessa siirtää asiakirjan antamista koskevaa viranomaisen ratkaisuvalltaansa alaiselleen viranhaltijalle.

32 § Asian ottaminen kunnanhallituksen käsiteltäväksi

Asian ottamisesta kunnanhallituksen käsiteltäväksi voi päättää kunnanhallitus, kunnanhallituksen puheenjohtaja ja kunnanjohtaja.

Kunnanhallituksen puheenjohtajan ollessa estynyt, ottopäätöksen voi tehdä kunnanhallituksen varapuheenjohtaja.

Kunnanjohtajan ollessa estynyt, ottopäätöksen voi tehdä hänen sijaisensa.

33 § Asian ottaminen lautakunnan käsiteltäväksi

Asia voidaan kuntalain 92 §:n mukaisesti ottaa lautakunnan käsiteltäväksi, jollei ole ilmoitettu asian ottamisesta kunnanhallituksen käsiteltäväksi. Kunnanjohtaja ilmoittaa sähköisesti lautakunnan esittelijälle ja puheenjohtajalle, jos asia on otettu kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Asian ottamisesta lautakunnan käsiteltäväksi voi päättää lautakunnan ja sen puheenjohtajan lisäksi lautakunnan esittelijä.

34 § Ottokelpoisen päätöksen ilmoittaminen

Kunnanhallituksen alaisen viranomaisen on ilmoitettava kunnanhallitukselle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta sellaisia asioita tai asiaryhmiä, joista kunnanhallitus on päättänyt, ettei se käytä otto-oikeuttaan.

Lautakunnan alaisen viranomaisen sekä lautakunnan jaoston on ilmoitettava lautakunnalle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta sellaisia asioita tai asiaryhmiä, joista lautakunta on ilmoittanut, ettei se käytä otto-oikeuttaan.

Ilmoitus on tehtävä neljän päivän kuluessa pöytäkirjan tarkastamisesta. Jos pöytäkirjaa ei tarkasteta, määräaika lasketaan pöytäkirjan allekirjoittamisesta.

Ilmoitus tehdään sähköisesti kunnanhallituksen ja lautakunnan puheenjohtajalle ja esittelijälle.

Päätökset niissä asioissa, joista ei tarvitse ilmoittaa, voidaan otto-oikeuden estämättä panna täytäntöön, jollei yksittäistapauksessa ole ilmoitettu asian ottamisesta kunnanhallituksen tai lautakunnan käsiteltäväksi.

6 Luku Toimivalta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa – UUSI

35 § Normaalisti toimivallasta poikkeaminen ja raportointi

Hallintosäännön muiden lukujen toimivaltamääräyksistä voidaan poiketa poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa ja välttämättömän syyn vuoksi silloin, kun päätöksentekoa ei kyetä normaalitoimivaltuuksin riittävällä tavalla järjestämään. Tällaisia syitä voivat olla esimerkiksi henkeen ja terveyteen kohdistuvat uhat sekä elintärkeiden palveluiden keskeytymiseen, talouteen, kiinteistöihin, muuhun omaisuuteen tai ympäristöön kohdistuvat uhat, jotka aiheuttavat välittömän vaaran tai muun vakavan toiminnallisen tai taloudellisen riskin.

Kunnanjohtaja voi käyttää poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa normaalisti toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kunnan palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi välttämättömän syyn vuoksi.

Toimialajohtaja voi käyttää poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa normaalisti toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kunnan palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi omalla toimialallaan välttämättömän syyn vuoksi, ellei kunnanjohtaja päätä asiasta.

Kunnanhallitukselle tulee raportoida tähän pykälään perustuvalla toimivallalla tehdyistä päätöksistä.

Mikäli toimivallasta henkilöstöasioissa ei ole säädetty laissa eikä määrätty hallintosäännössä, toimivalta on kunnanhallituksella.

36 § Päätösvallan käyttöönotto määrääjäksi kunnanhallituksen päätöksellä poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa

Kunnanhallitus voi vahvistaa kunnanjohtajan ja toimialajohtajan normaalisti toimivallasta poikkeavan päätösvallan määrääjäksi poikkeusoloissa sekä normaaliolojen häiriötilanteessa 35 §:ssä mainitun välttämättömän syyn vuoksi.

Kunnanhallitus voi – vahvistamisen sijaan – sekä ennen määräajan päättymistä todeta, ettei normaalisti toimivallasta poikkeavan päätösvallan käytölle ole enää perusteita.

37 § Toimielimen koolle kutsuminen normaalisti poikkeavasti

Toimielin voidaan kutsua koolle heti, jos 35 §:n mukainen välttämätön syy sitä edellyttää. Valtuuston kokouskutsu on kuitenkin annettava viimeistään neljä päivää ennen kokousta.

Jos valmiuslain 108 § on otettu käyttöön poikkeusoloissa, valtuuston kokous voidaan kutsua koolle heti. Valmiuslain 108 §:n 2 momentin mukaan, jos valtuustoa ei saada koolle päätösvaltaisena ja painavat syyt edellyttävät välitöntä päätöksentekoa, kunnanhallituksella on oikeus päättää niistä asioista, jotka koskevat kunnan hallinnon järjestämistä, johto- ja hallintosääntöä, toimivallan siirtämistä, talousarviota ja veroja sekä muista valtuuston päätettäväksi säädetyistä asioista. Kunnanhallituksen päätös on voimassa, kunnes valtuusto on päättänyt asiasta.

Muutoin noudatetaan tämän hallintosäännön määräyksiä.

7 Luku Toimivalta henkilöstöasioissa

38 § Kunnanhallituksen yleistoimivalta henkilöstöasioissa

Mikäli toimivallasta henkilöstöasioissa ei ole säädetty laissa eikä määrätty hallintosäännössä, toimivalta on kunnanhallituksella.

39 § Viran perustaminen ja lakkauttaminen sekä virkanimikkeen muuttaminen

Valtuusto päättää toimialajohtajien virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä virkanimikkeen muuttamisesta.

Kunnanhallitus päättää muiden virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä virkanimikkeen muuttamisesta.

Lautakunnat päättävät toimialansa muiden nimikkeiden kuin virkanimikkeiden muuttamisesta.

40 § Virkasuhteen muuttaminen työsuhteeksi

Kunnanhallitus päättää virkasuhteen muuttamisesta työsuhteeksi.

41 § Kelpoisuusvaatimukset

Kunnanjohtajan viran kelpoisuusvaatimuksista päättää valtuusto.

Muiden virkojen kelpoisuusvaatimuksista voidaan tarvittaessa päättää virkaa perustettaessa tai virkasuhteeseen ottava viranomaisen voi päättää kelpoisuusvaatimuksista.

Työsuhteiseen tehtävään vaadittavasta kelpoisuudesta päättää tarvittaessa työsuhteeseen ottava viranomaisen.

Jos henkilö otetaan virkasuhteeseen ilman, että tehtävää varten on perustettu virkaa, kelpoisuusvaatimuksista päättää virkasuhteeseen ottava viranomaisen.

Henkilöstöltä vaadittavasta kelpoisuudesta pidetään erillistä luetteloa.

42 § Haettavaksi julistaminen

Viran tai virkasuhteen julistaa haettavaksi virkasuhteeseen ottamisesta päättävä viranomainen. Kun virkasuhteeseen ottamisesta päättävä viranomainen on valtuusto, viran tai virkasuhteen julistaa kuitenkin haettavaksi kunnanhallitus.

43 § Palvelussuhteeseen ottaminen

Henkilöstö palkataan Ruokolahden kunnan palvelukseen.

Valtuusto valitsee kunnanjohtajan ja tarvittaessa kunnanjohtajan sijaisen virkavapaan ajaksi.

Kunnanhallitus päättää toimialajohtajien, hallintojohtajan, tieto- ja viestintäteknikkapäällikön ja asumispalvelupäällikön valinnasta.

Lautakunnat päättävät toimialansa muiden viranhaltijoiden valinnasta.

Kunnanjohtaja, toimialajohtaja ja toimintayksikön esihenkilö päättävät vastuualueensa toistaiseksi voimassa olevaan ja määräaikaiseen työsuhteeseen otettavien valinnasta.

Valinnasta päättävä viranomainen päättää samalla palkkauksesta.

Virkasuhteeseen ottava viranomainen päättää koeajan määrittämisestä ja työsuhteeseen ottava viranomainen sopii koeajasta.

44 § Ehdollisen valintapäätöksen vahvistaminen

Ehdollisen valintapäätöksen vahvistaa palvelussuhteeseen ottamisesta päättänyt viranomainen. Valtuuston ehdollisen valintapäätöksen vahvistaa kuitenkin kunnanhallitus.

Ehdollisen valintapäätöksen raukeamisen toteaa päätöksellään palvelussuhteeseen ottamisesta päättänyt viranomainen.

45 § Virkaan ottaminen virkaan valitun irtisanouduttua ennen virantoimituksen alkamista

Jos haettavana olleeseen virkaan tai virkasuhteeseen valittu irtisanoutuu ennen virantoimituksen alkamista eikä varalle ole valittu ketään, voidaan viranhaltija valita niiden virkaa tai virkasuhdetta hakeneiden joukosta, jotka ilmoittavat hakemuksensa olevan edelleen voimassa.

46 § Virkaan ottaminen palvelussuhdetta koskevien uudelleenjärjestelyjen vuoksi

Henkilö voidaan ottaa virkaan ilman julkista hakumenettelyä sellaiseen virkasuhteeseen, johon henkilö on tarkoituksenmukaista ottaa hänen palvelussuhdettaan koskevien uudelleenjärjestelyjen vuoksi.

47 § Harkinnanvaraiset ja muut kuin harkinnanvaraiset virka- ja työvapaat

Kunnanjohtajan harkinnanvaraisen ja muun kuin harkinnanvaraisen virkavapauden myöntämisestä, keskeyttämisestä ja peruuttamisesta päättää kunnanhallitus. Valtuusto valitsee tarvittaessa kunnanjohtajan sijaisen ja päättää sijaisen palkkauksesta.

Kunnanjohtaja, toimialajohtaja ja toimintayksikön esihenkilö päättävät välittömässä alaisuudessaan olevan viranhaltijan tai työntekijän virkavapaan ja työloman myöntämisestä, keskeyttämisestä ja peruuttamisesta.

Viranhaltija, joka myöntää virka- tai työvapaan, ottaa tarvittaessa sijaisen enintään vuoden määräaikaiseen virka- tai työsuhteeseen ja päättää sijaisen palkkauksesta.

48 § Virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltaminen

Mikäli tässä hallintosäännössä ei ole toisin määrätty, virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltamisesta päättää kunnanhallitus.

49 § Viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen

Viranhaltijan siirtämisestä toiseen virkasuhteeseen kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 24 §:n nojalla päättää viranomaisen, jolla on toimivalta molempiin virkasuhteisiin ottamisessa. Jos toimivalta on eri viranomaisilla, siirtämisestä päättää kunnanhallitus.

50 § Sivutoimet

Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 18 §:n tarkoittaman sivutoimilupahakemuksen ratkaisee ja sivutoimiluvan peruuttamisesta sekä sivutoimen vastaanottamisen ja pitämisen kieltämisestä päättää kunnanjohtajan osalta kunnanhallitus. Kunnanjohtaja, toimialajohtaja ja toimintayksikön esihenkilö päättävät välittömässä alaisuudessaan olevien viranhaltijoiden sivutoimiluvista.

51 § Viranhaltijan työ- ja toimintakyvyn selvittäminen

Kunnanhallituksen puheenjohtaja päättää kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 19 §:n nojalla terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä kunnanjohtajalta sekä kunnanjohtajan määräämisestä terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.

Kunnanjohtaja, toimialajohtaja ja toimintayksikön esihenkilö päättää kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 19 §:n nojalla terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä alaiseltaan viranhaltijalta sekä viranhaltijan määräämisestä terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.

52 § Virantoimituksesta pidättäminen

Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 48 §:n mukaan valtuusto päättää kunnanjohtajan virantoimituksesta pidättämisestä. Ennen kuin valtuusto käsittelee kunnanjohtajan virantoimituksesta pidättämisen, valtuuston puheenjohtaja voi ennen valtuuston kokousta päättää kunnanjohtajan väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä.

Kunnanhallitus ja lautakunta päättävät alaisensa viranhaltijan virantoimituksesta pidättämisestä.

Kunnanjohtaja voi ennen kunnanhallituksen kokousta päättää kunnanhallituksen alaisen viranhaltijan väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä.

Ennen kuin lautakunta käsittelee lautakunnan alaisen viranhaltijan virasta pidättämisen, toimialajohtaja voi ennen lautakunnan kokousta päättää lautakunnan alaisen viranhaltijan väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä.

53 § Virkasuhteen ja työsuhteen muuttaminen osa-aikaiseksi

Virkasuhteen ja työsuhteen muuttamisesta osa-aikaiseksi päättää palvelussuhteeseen ottava viranomainen.

54 § Lomauttaminen

Kunnanhallitus päättää henkilöstön lomauttamisen periaatteista, lomauttavista henkilöstöryhmistä ja lomautuksen kestosta.

Kunnanjohtaja, toimialajohtajat ja toimintayksikön esihenkilöt päättävät välittömässä alaisuudessaan olevan viranhaltijan ja työntekijän lomauttamisesta toistaiseksi tai määräajaksi kunnanhallituksen päätöksen täytäntöönpanona.

55 § Palvelussuhteen päätyminen

Palvelussuhteen purkamisesta koeajalla, irtisanomisesta, purkamisesta ja purkautuneena pitämisestä päättää palvelussuhteeseen ottava viranomainen.

Viranhaltijan ilmoitus virkasuhteen irtisanomisesta ja työntekijän ilmoitus työsuhteen irtisanomisesta saatetaan palvelussuhteeseen ottamisesta päättäneen viranomaisen tietoon.

56 § Menetettyjen ansioiden korvaaminen

Viranhaltijalle kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 45 §:n nojalla maksettavasta korvauksesta päättää kunnanjohtaja.

57 § Palkan takaisinperiminen ja saatavan kuittaaminen

Aiheettomasti maksetun palkan tai muun virkasuhteesta johtuvan taloudellisen etuuden takaisinperinnästä ja palkkasaatavan kuittaamisesta vastasaamisella päättää kunnanjohtaja.

8 Luku **Tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon järjestäminen**

58 § **Kunnanhallituksen tiedonhallinnan tehtävät**

Kunnanhallitus vastaa siitä, että tiedonhallintalain 4.2 §:n vastuut, käytännöt ja valvonta on määritelty kunnassa.

Tiedonhallinnan toteuttamiseen liittyvien tehtävien vastuut ovat:

1. vastuu tiedonhallintalain mukaisten kuvausten koostamisesta ja ylläpidosta, muutosvaikutusten arviointi ja asiakirjajulkisuutta koskeva kuvaus,
2. vastuu tiedonhallintalain 19 §:ssä säädetyistä tietoaineistojen sähköiseen muotoon muuttamisesta ja saatavuudesta,
3. vastuu tietoturvallisuusjärjestelyistä, tietojärjestelmien toiminnasta ja yhteen toimivuudesta sekä tietovarantojen yhteen toimivuudesta,
4. vastuu asianhallinnan ja palvelujen tiedonhallinnan järjestämisestä sekä tietoaineistojen säilyttämisen järjestämisestä.

59 § **Kunnanhallituksen asiakirjahallinnon tehtävät**

Kunnanhallitus vastaa siitä, että arkistotoimen käytännöt, vastuut ja valvonta on määritelty kunnan eri tehtävissä.

Kunnanhallituksen tulee huolehtia arkistolain 7–9 §:n mukaisista velvoitteista:

1. määrätä kunnan asiakirjahallintoa, arkistointia ja arkistonmuodostusta johtava viranhaltija,
2. antaa tarkemmat määräykset asiakirjahallinnon hoitamisesta ja toimialojen vastuuhenkilöiden tehtävistä,
3. päättää tiedonohjaussuunnitelman (AMS, TOS) yleisistä periaatteista (sisältö, laadinnan vastuut, vahvistaminen käyttöön, valvonta ja seuranta),
4. nimetä kunnan arkistonmuodostajat.

60 § Asiakirjahallintoa ja arkistointia johtavan viranhaltijan tehtävät

Asiakirjahallintoa johtava viranhaltija johtaa kunnanhallituksen alaisena asiakirjahallintoa ja vastaa kunnan pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista sekä

1. vastaa kunnanhallituksen asiakirjahallinnon viranomaistehtävien valmistelusta ja täytäntöönpanosta,
2. ohjaa ja kehittää asiakirjahallintoa osana kunnan tiedonhallintaa,
3. hyväksyy kunnan tiedonohjaussuunnitelman,
4. vastaa keskusarkistosta ja pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista,
5. laatii kunnan asiakirjahallinnon ohjeen ja valvoo, että tehtävät hoidetaan annettujen ohjeiden mukaisesti sekä
6. huolehtii asiakirjahallintoon liittyvästä koulutuksesta ja neuvonnasta.

61 § Tietosuojavastaavan tehtävät

Tietosuojavastaavana toimiva työntekijä/viranhaltija huolehtii tietosuoja-asetuksen mukaisesti henkilötietojen käsittelyn asianmukaisuudesta ja tietosuojasta kunnan eri tehtävissä:

1. tietosuoja- ja tietoturvaohjeiden valmistelu ja ylläpito,
2. seuraa ja valvoo henkilötietojen käsittelyä ja niiden suojausmenetelmiä ja neuvoo tietosuojan toteuttamisessa,
3. tietosuojakoulutuksen suunnittelu,
4. yhteyshenkilö valvontaviranomaisille,
5. raportointi kunnanhallitukselle tietosuojasta ja –turvallisuudesta ja niiden kehittämistarpeista.

62 § Lautakunnan/toimialan asiakirjahallinnon tehtävät

Lautakunta/toimiala huolehtii oman toimialansa asiakirjatietojen hoitamisesta annettujen määräysten ja ohjeiden mukaisesti sekä nimeää asiakirjahallinnon vastuuhenkilön omalla toimialallaan.

II OSA TALOUS JA VALVONTA

9 Luku Taloudenhoito

Talousarvio osana taloussuunnitelmaa on kunnanvaltuuston keskeinen kunnan toiminnan ohjausväline sekä kunnan kokonaistalouden suunnitelma. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma laaditaan siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa. Talousarvio laaditaan siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan (alibudjetoitinkielto).

Talousarviossa on käyttötalous- ja investointiosa sekä tuloslaskelma ja rahoitusosa. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Tämä edellyttää mm. tulo-rahoituksen riittävyyden, lainakannan muutosten ja maksuvalmiuden kehityksen arviointia.

63 § Talousarvio ja taloussuunnitelma

Kunnanhallitus hyväksyy suunnittelukehykset ja talousarvion laadintaohjeet.

Toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa.

Valtuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon brutto- tai nettomääräisenä.

64 § Talousarvion täytäntöönpano

Kunnanhallitus ja lautakunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvan käyttösuunnitelmansa. Käyttösuunnitelma voi muodostua myös sopimusohjausmalliin liittyvistä sopimuksista. Toimielin voi siirtää käyttösuunnitelman hyväksymistä koskevaa toimivaltaa alaiselleen viranhaltijalle.

Kunnanhallitus voi talousarvion hyväksymisen jälkeen hyväksyä erilliset talousarvion täytäntöönpano-ohjeet.

65 § Toiminnan ja talouden seuranta

Toimielimet seuraavat talousarvion toteutumista säännöllisesti. Kunnanhallitukselle ja lautakunnille talouden toteutumisesta raportoidaan toimielimille kolmen kuukauden välein.

66 § Talousarvion sitovuus

Talousarviosta päättäessään kunnanvaltuusto määrittelee, mitkä ovat kunnanvaltuuston sitovina hyväksymät toiminnan tavoitteet. Kunnanvaltuusto antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnan viranomaisia.

Kunnanhallitus voi päättää sellaisen maksun suorittamisesta, joka on kuntaa sitova ja kiireellisesti maksettava, vaikka tarkoitukseen ei ole määrärahaa käytettävissä. Kunnanhallituksen on viipymättä tehtävä kunnanvaltuustolle esitys määrärahan myöntämisestä tai korottamisesta.

67 § Talousarvion muutokset

Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä kunnanvaltuustolle siten, että kunnanvaltuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa. Tilinpäätöksen allekirjoittamisen jälkeen kunnanvaltuustolle ei voi enää tehdä talousarvion muutosehdotusta.

Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnan tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnan tavoitteiden tai tuloarvion muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutukset määrärahoihin.

Kunnanvaltuusto päättää toimielinten määrärahojen ja tavoitteiden muutoksista, kun organisaatiota muutetaan talousarviovuoden aikana.

68 § Omaisuuden luovuttaminen ja vuokraaminen

Kunnan omaisuuden luovuttamisesta ja vuokraamisesta päättää kunnanhallitus valtuuston hyväksymien perusteiden mukaisesti. Kunnanhallitus voi siirtää toimivaltaansa muille toimielimille ja viranhaltijoille.

69 § Poistosuunnitelman hyväksyminen

Kunnanvaltuusto hyväksyy suunnitelmanmukaisten poistojen perusteet.

Kunnanhallitus hyväksyy hyödyke- tai hyödykeryhmäkohtaiset poistosuunnitelmat.

Kunnanhallitus vahvistaa poistolaskennan pohjaksi pienhankintarajan.

70 § Rahatoimen hoitaminen

Kunnan rahatoimen tehtäviä ovat maksuvalmiuden ylläpitäminen, maksuliikenteen hoito, lainarahoitus ja rahavarojen sijoittaminen.

Kunnanvaltuusto päättää kunnan kokonaisvarallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista.

Kunnanvaltuusto päättää lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä kunnanvaltuusto päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista.

Kunnanhallitus päättää lainan ottamisesta ja lainan antamisesta noudattaen kunnanvaltuuston hyväksymiä periaatteita. Kunnanhallitus voi siirtää lainan ottamiseen ja antamiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle.

Muutoin kunnan rahatoimesta vastaa kunnanhallitus.

Rahatoimen käytännön hoitamisesta vastaa kunnanjohtaja lainarahoituksen ja rahavarojen sijoittamisen osalta ja talouspäällikkö maksuvalmiuden ja maksuliikenteen hoidon osalta.

71 § Maksuista päättäminen

Kunnanvaltuusto päättää kunnan palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista.

Kunnanhallitus päättää tarkemmin maksujen perusteista ja euromääristä. Kunnanhallitus voi siirtää maksuista päättämiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle.

72 § Asiakirjojen antamisesta perittävät maksut

Pöytäkirjanotteesta, kopiosta tai muusta tulosteesta sekä skannauksesta peritään sivukohtainen maksu.

Jos tiedon esille hakeminen vaatii erityistoimenpiteitä, tiedonhausta peritään kiinteä perusmaksu, joka porrastetaan haun vaativuuden mukaan. Kopiosta ja tulosteesta sekä skannauksesta peritään tällöin kiinteän perusmaksun lisäksi sivukohtainen maksu.

Kunnanhallitus päättää tarkemmin asiakirjojen antamisesta perittävien maksujen perusteista ja euromääristä.

10 Luku Ulkoinen valvonta

Kunnanvaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta valmistelee kunnanvaltuustolle hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Tarkastuslautakunnan keskeinen tehtävä on toiminnan tuloksellisuuden arviointi. Arviointi kohdistuu sekä kunnan omalle toiminnalle että tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Keskeinen arvioinnin kohde on kunnanhallitus.

73 § Ulkoinen ja sisäinen valvonta

Kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään siten, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja.

Sisäinen valvonta on osa johtamista. Kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä.

74 § Tarkastuslautakunnan kokoukset

Tilintarkastajalla on läsnäolo- ja puheoikeus lautakunnan kokouksissa. Tilintarkastajalla ja lautakunnan määräämillä luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on läsnäolovelvollisuus lautakunnan kokouksessa lautakunnan niin päättäessä.

Tarkastuslautakunnan päätökset tehdään ilman viranhaltijaesittelyä puheenjohtajan selostuksen pohjalta. Kokousmenettelyssä noudatetaan muutoin 17 luvun määräyksiä.

Kunnanhallitus ei voi määrätä edustajaansa tarkastuslautakunnan kokouksiin.

75 § Tarkastuslautakunnan tehtävät ja raportointi

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on

1. hyväksyttävä tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma,
2. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
3. huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
4. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain kunnanvaltuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa kunnanvaltuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana kunnanvaltuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

76 § Sidonnaisuusilmoituksiin liittyvät tehtävät

Tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä tarkoitetun sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla.

Tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä.

Tarkastuslautakunnan on saatettava sidonnaisuusilmoitukset kunnanvaltuustolle tiedoksi kerran vuodessa.

77 § Tilintarkastusyhteisön valinta

Tilintarkastusyhteisö valitaan enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten.

78 § Tilintarkastajan tehtävät

Tilintarkastajan tehtävistä säädetään kuntalain 123 §:ssä.

79 § Tarkastuslautakunnan antamat tehtävät

Tilintarkastaja voi ottaa tarkastuslautakunnalta toimeksiantoja lautakunnan käsiteltävien asioiden valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvien tehtävien suorittamisesta, mikäli ne eivät ole ristiriidassa julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan kanssa.

80 § Tilintarkastuskertomus ja muu raportointi

Tilintarkastuskertomuksesta säädetään kuntalain 125 §:ssä.

Tilintarkastaja ilmoittaa havaitsemistaan olennaisista epäkohdista viipymättä kunnanhallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Tilintarkastaja raportoi tarkastussuunnitelman toteutumisesta ja tarkastushavainnoistaan tarkastuslautakunnan määräämällä tavalla.

11 Luku Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on osa kuntakonsernin johtamista. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistamaan, että toiminta on taloudellista, tuloksellista ja lainmukaista ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida ja varmentaa sisäisen valvonnan toimivuutta ja riskienhallinnan riittävyttä.

Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee perustua järjestelmälliseen ja dokumentoituun toimintatapaan.

Kunnanvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista kunnassa ja kuntakonsernissa. Kunnanvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen linjaukset, tavoitteet ja osa-alueet sekä niiden toimeenpano-, seuranta- ja arviointimenettelyt.

Kunnanhallitus vastaa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

81 § Kunnanhallituksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kunnan toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan.

Kunnanhallitus

1. hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat,
2. valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti,
3. hyväksyy sisäisen tarkastuksen suunnitelman, johon perustuen arvioidaan riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuutta,
4. antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

82 § Lautakunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Lautakunta vastaa toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoi kunnanhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

83 § Viranhaltijoiden ja esihenkilöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Kunnanjohtaja ja toimialajohtajat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Toimintayksiköiden esihenkilöt vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

84 § Sisäisen tarkastuksen tehtävät

Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus raportoi kunnanhallitukselle ja kunnanjohtajalle.

Sisäisen tarkastuksen toiminnon tarkoitus, tehtävät ja vastuut määritellään kunnanhallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa.

12 Luku Varautuminen ja valmiussuunnittelu

Varautuminen on toimintaa, jolla varmistetaan kunnan tehtävien ja palveluiden mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Kunnanvaltuusto luo päätöksillään edellytykset kunnan varautumisella ja valmiussuunnittelulle.

85 § Varautuminen ja valmiussuunnittelu

Kunnanhallitus päättää varautumisen ja valmiussuunnittelun järjestämisen käytännön toteutuksesta kunnanvaltuuston päättämien periaatteiden mukaisesti.

Kunnan varautumista johtaa kunnanjohtaja.

Toimialajohtajat vastaavat palvelutuotannon toimialansa osalta varautumisesta ja valmiussuunnittelusta.

III OSA KUNNANVALTUUSTO

13 Luku Kunnanvaltuuston toiminta

86 § Kunnanvaltuuston toiminnan järjestelyt

Kunnanvaltuuston toimikauden ensimmäisen kokouksen kutsuu koolle kunnanhallituksen puheenjohtaja. Kokouksen avaa iältään vanhin läsnä oleva valtuutettu, joka johtaa puhetta, kunnes kunnanvaltuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu.

Kunnanvaltuusto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa. Puheenjohtajisto valitaan kunnanvaltuuston toimikaudeksi.

Kunnanvaltuuston toiminnan sisäistä järjestelyä koskevien asioiden valmistelua johtaa kunnanvaltuuston puheenjohtaja, jollei kunnanvaltuusto toisin päättä.

Kunnanvaltuuston kokousten pöytäkirjanpitäjänä ja kunnanvaltuuston sihteerinä toimii kunnanvaltuuston määräämä viranhaltija.

87 § Valtuustoryhmän muodostaminen ja valtuustoryhmän nimi

Valtuutetut voivat muodostaa valtuustoryhmiä valtuustotyöskentelyä varten.

Valtuustoryhmän muodostamisesta, nimestä ja puheenjohtajasta on annettava kunnanvaltuuston puheenjohtajalle kirjallinen ilmoitus. Kaikkien ryhmään liittyvien valtuutettujen on allekirjoitettava ilmoitus.

Valtuustoryhmänä pidetään myös yhtä valtuutettua, jos hän on tehnyt 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

Kunnanvaltuusto hyväksyy valtuustoryhmien nimet. Nimi ei saa olla sopimaton. Puolueen valtuustoryhmästä eronneiden valtuutettujen muodostaman uuden valtuustoryhmän nimestä ei saa aiheutua sekaantumisvaaraa puolueen valtuustoryhmän nimeen.

88 § Muutokset valtuustoryhmän kokoonpanossa

Valtuutetun on ilmoitettava kirjallisesti kunnanvaltuuston puheenjohtajalle valtuustoryhmään liittymisestä ja siitä eroamisesta. Liittymisilmoituksessa on oltava asianomaisen ryhmän kirjallinen hyväksyminen.

Jos valtuutettu on erotettu valtuustoryhmästä, valtuustoryhmän on ilmoitettava tästä kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle.

89 § Istumajärjestys

Valtuutetut istuvat kokouksessa valtuustoryhmittäin puheenjohtajan hyväksymän istumajärjestyksen mukaisesti.

14 Luku Kunnanvaltuuston kokoukset

90 § Kunnanvaltuuston varsinainen kokous ja sähköinen kokous

Kunnanvaltuusto käsittelee asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla.

Vaihtoehtoisesti kokous voidaan pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (sähköinen kokous). Yleisölle on järjestettävä mahdollisuus seurata kunnanvaltuuston sähköistä kokousta internetin kautta sekä kokouskutsussa mainitussa tilassa.

Kunnanvaltuuston suljettuun sähköiseen kokoukseen voi osallistua vain sellaisesta paikasta, jossa salassa pidettävät tiedot ja kokouksessa käydyt keskustelut eivät ole ulkopuolisen kuultavissa eivätkä nähtävissä.

91 § Kokouskutsu

Kokouskutsun antaa kunnanvaltuuston puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Kokouskutsussa on mainittava, jos kyseessä on sähköinen kokous ja ilmoitettava verkko-osoite sekä tila, jossa yleisö voi seurata kokousta. Kokouskutsussa on mainittava, jos osa kokousasioista käsitellään suljetussa kokouksessa.

Kokouskutsu on lähetettävä vähintään 5 päivää ennen kunnanvaltuuston kokousta kullekin valtuutetulle sekä niille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus. Samassa ajassa on kokouksesta tiedotettava kunnan verkkosivuilla.

Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

92 § Esityslista

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset kunnanvaltuuston päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä. Jos esityslistalla, liitteissä tai oheismateriaalissa on salassa pidettäviä tietoja, asiakirjaan tehdään merkintä salassapidosta.

Kunnanvaltuusto päättää, kuinka monelle varavaltuutetulle esityslista toimitetaan.

93 § Sähköinen kokouskutsu

Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali voidaan lähettää sähköisesti.

Tällöin kunnanhallitus vastaa siitä, että tähän tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat käytettävissä.

94 § Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla

Esityslista julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan salassa pidettävät tiedot sekä henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä. Erityisestä syystä verkossa julkaistavalta esityslistalta voidaan poistaa yksittäinen kokousasia. Esityslistan liitteitä julkaistaan kunnan verkkosivuilla harkinnan mukaan ottaen huomioon kunnan asukkaiden tiedonsaanti-intressit.

95 § Jatkokokous

Jos kaikkia kokouskutsussa mainittuja asioita ei saada kokouksessa käsiteltyä, käsittelemättä jääneet asiat voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa eri kutsua. Kokouksesta poissa olleille lähetetään sähköinen viesti jatkokokouksen ajasta ja paikasta.

96 § Varavaltuutetun kutsuminen

Valtuutetun, joka ei pääse kokoukseen tai on esteellinen käsittelemään esityslistalla olevaa asiaa, on viipymättä ilmoitettava esteestä tai esteellisyydestä kunnanvaltuuston puheenjohtajalle tai sihteerille.

Saatuun valtuutetulta tai muuten luotettavasti tiedon esteestä tai esteellisyydestä puheenjohtajan tai sihteerin on kutsuttava valtuutetun sijaan kuntalain 17 :§n 1 momentissa tarkoitettu varavaltuutettu. Varavaltuutetut kutsutaan kokoukseen noudattaen heidän sijaantulojärjestystään.

97 § Läsnäolo kokouksessa

Kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanjohtajan on oltava läsnä kunnanvaltuuston kokouksessa. Heidän poissaolonsa ei estä asioiden käsittelyä. Kunnanhallituksen jäsenillä on läsnäolo-oikeus.

Edellä mainitulla henkilöllä on oikeus ottaa osaa keskusteluun, mutta ei päätöksen tekemiseen, jollei hän ole samalla valtuutettu.

Kunnanvaltuusto päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

98 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Läsnä olevat valtuutetut ja varavaltuutetut todetaan nimenhuudolla, joka toimitetaan aakkosjärjestyksessä.

Todettuaan läsnä olevat valtuutetut puheenjohtaja toteaa esteen ilmoittaneet valtuutetut ja läsnä olevat varavaltuutetut sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Nimenhuudon jälkeen saapuvan valtuutetun on ilmoitauduttava välittömästi puheenjohtajalle.

Poistumisesta kesken kokouksen on ilmoitettava puheenjohtajalle.

Kun varavaltuutettu osallistuu kokoukseen ja asianomaisen vaaliliiton, puolueen tai yhteislistan valtuutettu saapuu kesken kokouksen, tulee valtuutettu välittömästi varavaltuutetun tilalle.

Puheenjohtaja voi kokouksen kestäessä tai kokoustaunon päätyttyä tarvittaessa todeta uudelleen läsnäolijat.

Mikäli puheenjohtaja toteaa kunnanvaltuuston menettäneen päätösvaltaisuuden, hänen on keskeytettävä tai lopetettava kokous.

99 § Kokouksen johtaminen

Puheenjohtajan tehtävistä kokouksen johtamisessa säädetään kuntalain 102 §:ssä.

100 § Puheenjohtajan luovuttaminen varapuheenjohtajalle

Puheenjohtaja voi tarvittaessa kunnanvaltuuston suostumuksella luovuttaa puheenjohtajan kokouksessa varapuheenjohtajalle ja osallistua sinä aikana kokoukseen jäsenenä.

101 § Tilapäinen puheenjohtaja

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtajat ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja.

102 § Esteellisyys

Ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään ja esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäytyttävä asian käsittelystä ja poistuttava paikaltaan. Jos asia käsitellään suljetussa kokouksessa, esteellisen henkilön on poistuttava kokouksesta.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava kokoukseen osallistuvan esteellisyys kunnanvaltuuston ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitystä seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa. Annettuaan pyydetyt selvityksen asianomaisen henkilön on poistuttava paikaltaan.

Henkilö, jonka esteellisyyden kunnanvaltuusto ratkaisee, saa osallistua esteellisyyttään koskevan asian käsittelyyn vain hallintolain 29 §:ssä tarkoitettussa poikkeustilanteessa.

Esteellisyyttä koskeva ratkaisu on perusteltava pöytäkirjaan.

103 § Asioiden käsittelyjärjestys

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei kunnanvaltuusto toisin päättä.

Kunnanhallituksen ehdotus on käsittelyn pohjana (*pohjaehdotus*). Jos asian on valmistellut tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta, tarkastuslautakunnan tai tilapäisen valiokunnan ehdotus on pohjaehdotus.

Jos kunnanhallitus, tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta on muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan ennen kuin kunnanvaltuusto on tehnyt päätöksen asiasta, muutettu ehdotus on pohjaehdotus. Jos ehdotus on peruutettu ennen kuin kunnanvaltuusto on tehnyt päätöksen asiassa, asia on poistettava esityslistalta.

104 § Puheenvuorot

Kun asia on esitelty, siitä on varattava tilaisuus keskustella.

Puheenvuoro on pyydettävä selvästi havaittavalla tavalla tai toimittamalla puheenjohtajalle kirjallinen puheenvuoropyyntö.

Puheenvuorot annetaan pyydettyssä järjestyksessä. Tästä järjestyksestä poiketen puheenjohtaja voi antaa:

1. asian käsittelyn alussa ryhmäpuheenvuoron kunkin valtuustoryhmän edustajalle ryhmien suuruuden mukaisessa järjestyksessä,
2. puheenvuoron kunnanhallituksen puheenjohtajalle, kunnanjohtajalle sekä tarkastuslautakunnan ja tilapäisen valiokunnan puheenjohtajalle, kun käsitellään kyseisen toimielimen valmistelemaa asiaa sekä
3. repliikki- ja kannatuspuheenvuoron.

Asian käsittelyjärjestystä koskeva työjärjestyspuheenvuoro on annettava ennen muita.

Kokouksen kulun turvaamiseksi puheenjohtajalla on oikeus yksittäisessä asiassa rajoittaa valtuutettujen puheenvuorojen pituutta siten, että ryhmäpuheenvuoro voi kestää 10 minuuttia ja muu puheenvuoro 5 minuuttia.

Kokouspaikalla puheenvuoro on pidettävä omalta paikalta tai puhujakorokkeelta.

105 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien

puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään yksimielisesti tai äänestämällä, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

Asia, jota käsitellään ensimmäisen kerran kunnanvaltuustossa eikä esityslistaa ole toimitettu kokouskutsun yhteydessä, pannaan pöydälle seuraavaan kokoukseen, jos vähintään neljäsosa läsnä olevista valtuutetuista pyytää asian pöydällepanoa. Muissa tilanteissa asian pöydällepanosta päätetään enemmistöpäätöksellä.

106 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen

Ehdotus on annettava kirjallisena, jos puheenjohtaja niin vaatii.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja päättää keskustelun. Puheenjohtaja selostaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotusta kannatettu.

107 § Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen

Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuksen kunnanvaltuuston päätökseksi.

Jos puheenjohtaja toteaa kunnanvaltuuston yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, puheenjohtaja toteaa ehdotuksen kunnanvaltuuston päätökseksi.

108 § Äänestykseen otettavat ehdotukset

Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisena tai menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei kuitenkaan oteta äänestykseen.

Jos ehdotuksen tekijä ei ole paikalla äänestyksen alkaessa, hänen tekemänsä ehdotus katsotaan rauenneeksi eikä sitä oteta äänestykseen.

109 § Äänestystapa ja äänestysjärjestys

Äänestys toimitetaan nimenhuudolla tai kunnanvaltuuston päättämällä muulla tavalla. Äänestys toimitetaan avoimesti.

Jos äänestykseen otettavia ehdotuksia on enemmän kuin kaksi, puheenjohtaja esittää kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi äänestysjärjestyksen. Äänestysjärjestys määräytyy seuraavien periaatteiden mukaan:

1. Ensin otetaan äänestykseen kaksi eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta. Voittanut ehdotus asetetaan jäljellä olevista ehdotuksista eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta vastaan. Näin jatketaan, kunnes saadaan lopullinen vastaehdotus pohjaehdotukselle. Kuitenkin jos äänestykseen on otettava pohjaehdotuksen kokonaan hylkäämistä tarkoittava ehdotus, se on asetettava viimeisenä äänestettäväksi muista ehdotuksista voittanutta vastaan.
2. Jos asia koskee määrärahan myöntämistä, otetaan ensin äänestykseen määrältään suurimman ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen ja näin jatketaan ehdotusten suuruuden mukaisessa järjestyksessä, kunnes jokin ehdotus hyväksytään, minkä jälkeen pienemmistä ehdotuksista ei enää äänestetä.
3. Jos ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen on riippumaton muista ehdotuksista, sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on äänestettävä erikseen.

110 § Äänestyksen tuloksen toteaminen

Puheenjohtaja toteaa äänestyksen tuloksena syntyvän päätöksen.

Jos päätöksen tekemiseen vaaditaan lain mukaan määräenemmistön kannatus tai yksimielisyys, puheenjohtajan on ilmoitettava siitä ennen äänestyksen toimittamista ja otettava se huomioon äänestyksen tuloksen todetessaan.

111 § Toimenpidealoite

Tehtyään käsiteltävänä olevassa asiassa päätöksen, kunnanvaltuusto voi hyväksyä käsiteltyyn asiaan liittyvän toimenpidealoitteen. Toimenpidealoite osoitetaan kunnanhallitukselle. Se ei saa olla ristiriidassa kunnanvaltuuston päätöksen kanssa eikä saa muuttaa tai laajentaa päätöstä.

Toimenpidealoitetta, jota ei ole kannatettu, ei oteta äänestettäväksi. Ryhmäpuheenvuorossa tehty toimenpidealoite otetaan kuitenkin äänestettäväksi, vaikka sitä ei olisi kannatettu.

112 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen

Kunnanvaltuuston pöytäkirjaan sovelletaan, mitä pöytäkirjan laatimisesta määrätään hallintosäännön 150 §:ssä.

Kunnanvaltuusto valitsee jokaisessa kokouksessa kaksi valtuutettua tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan siltä osin kuin pöytäkirjaa ei tarkasteta kokouksessa.

113 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille

Kunnanvaltuuston pöytäkirja siihen liitettyine valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kunnan verkkosivuilla siten kuin kuntalain 140 §:ssä säädetään.

15 Luku Enemmistövaali ja suhteellinen vaali

114 § Vaaleja koskevat yleiset määräykset

Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, varsinaisen ja henkilökohtaisen varajäsenen muodostamat ehdokasparit on hyväksyttävä ennen vaalia.

Enemmistövaali toimitetaan suljetuin lipuin, jos yksikin sitä vaatii. Suhteellinen vaali toimitetaan aina suljetuin lipuin. Suljetussa lippuäänestyksessä äänestäjän on taitettava äänestyslippu siten, ettei sen sisältö ole näkyvissä.

Äänestyslipussa ei saa olla asiattomia merkintöjä. Äänestysliput annetaan kunnanvaltuuston puheenjohtajalle puheenjohtajan määräämässä järjestyksessä.

Äänestysliput sekä arvonnassa käytetyt liput on säilytettävä vaalipäätöksen lainvoimaisuuteen saakka. Jos vaali on toimitettu suljetuin lipuin, liput on säilytettävä suljetussa kuoressa.

115 § Enemmistövaali

Enemmistövaalissa äänen voi antaa kenelle tahansa vaalikelpoiselle ehdokkaalle tai ehdokasparille. Jos valittavia on enemmän kuin yksi, toimielimen jäsenellä on käytettävissään yhtä monta ääntä kuin on valittavia henkilöitä tai ehdokaspereja. Yhdelle ehdokkaalle tai ehdokasparille voi antaa vain yhden äänen ja kaikkia ääniä ei ole pakko käyttää.

Kun enemmistövaali toimitetaan suljetuin lipuin, kokouksen pöytäkirjantarkastajat toimivat samalla ääntenlaskijoina ja avustavat muutenkin vaalitoimituksessa, jollei kunnanvaltuusto toisin päättä.

116 § Kunnanvaltuuston vaalilautakunta

Kunnanvaltuusto valitsee toimikaudekseen suhteellisten vaalien toimittamista varten vaalilautakunnan. Lautakunnassa on 3 jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Kunnanvaltuusto valitsee jäseniksi valituista lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Lautakunnan sihteerinä toimii kunnanvaltuuston pöytäkirjanpitäjä, jollei kunnanvaltuusto toisin päättä.

117 § Ehdokaslistojen laatiminen

Ehdokaslistassa saa olla enintään niin monen ehdokkaan tai ehdokasparin nimi kuin vaalissa on valittavia jäseniä ja varajäseniä.

Ehdokaslistan otsikossa on mainittava, missä vaalissa sitä käytetään. Vähintään kahden valtuutetun on allekirjoitettava ehdokaslista. Ensimmäinen allekirjoittaja toimii listan asiamiehenä, antaa listan kunnanvaltuuston puheenjohtajalle ja on oikeutettu tekemään siihen hallintosäännön 119 §:ssä tarkoitetut oikaisut.

118 § Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto

Kunnanvaltuusto määrää ajankohdan, milloin ehdokaslistat on viimeistään annettava kunnanvaltuuston puheenjohtajalle sekä milloin vaalitoimituksen nimenhuuto aloitetaan.

119 § Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen

Kun ehdokaslistojen antamisen määräaika on päättynyt, kunnanvaltuuston puheenjohtaja antaa ehdokaslistat vaalilautakunnalle, joka tarkastaa, ovatko ne asianmukaisesti laaditut. Jos listassa todetaan virheitä, annetaan asiamiehelle tilaisuus korjata virheet vaalilautakunnan asettamassa määräajassa.

Jos sama henkilö on ehdokaslistan korjaamisen jälkeenkin ehdokkaana useammalla listalla, vaalilautakunnan on, mikäli mahdollista, tiedusteltava ehdokkaalta, mille listalle hänen nimensä jätetään.

120 § Ehdokaslistojen yhdistelmä

Ehdokaslistojen oikaisuja varten varatun määräajan päätyttyä vaalilautakunta laatii hyväksytyistä ehdokaslistoista yhdistelmän, johon jokaiselle ehdokaslistalle merkitään järjestysnumero.

Ennen vaalitoimituksen nimenhuudon alkamista ehdokaslistojen yhdistelmä annetaan valtuutetuille tiedoksi ja luetaan ääneen kunnanvaltuustolle.

121 § Suhteellisen vaalin toimittaminen

Äänestyslippuun merkitään sen ehdokaslistan numero, jolle ääni annetaan. Valtuutetut antavat nimenhuudon määräämässä järjestyksessä kunnanvaltuuston puheenjohtajalle äänestyslippunsa.

122 § Suhteellisen vaalin tuloksen toteaminen

Kunnanvaltuuston puheenjohtaja antaa äänestysliput vaalilautakunnalle, joka tutkii niiden pätevyyden sekä laskee ja ilmoittaa vaalin tuloksen noudattaen soveltuvin osin, mitä kuntavaaleista säädetään.

Vaalilautakunta antaa vaalin tuloksesta kirjallisen ilmoituksen kunnanvaltuuston puheenjohtajalle, joka toteaa vaalin tuloksen kunnanvaltuustolle.

16 Luku Valtuutetun aloite- ja kyselyoikeus

123 § Valtuutettujen aloitteet

Kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa. Aloite annetaan puheenjohtajalle.

Aloite on sitä enempää käsittelemättä lähetettävä kunnanhallituksen valmisteltavaksi. Kunnanvaltuusto voi päättää, että aloitteessa tarkoitetun asian valmistelusta käydään lähetekeskustelu.

Kunnanhallituksen on vuosittain maaliskuun loppuun mennessä esitettävä kunnanvaltuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä ja kunnanhallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita kunnanvaltuusto ei edellisen vuoden loppuun mennessä ole lopullisesti käsitellyt. Samalla on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty. Kunnanvaltuusto voi todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun.

124 § Kunnanhallitukselle osoitettava kysymys

Vähintään neljäsosa valtuutetuista voi tehdä kunnanhallitukselle kirjallisen kysymyksen kunnan toiminnasta ja hallinnosta.

Kunnanhallituksen on vastattava kysymykseen viimeistään seuraavassa kunnanvaltuuston kokouksessa, ellei tätä ole pidettävä aikataulullisesti epätarkoituksenmukaisena. Tällöin vastaus tulee antaa sitä seuraavassa kunnanvaltuuston kokouksessa.

Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään kannatettu ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta selvittämään kysymyksessä tarkoitettua asiaa, kunnanvaltuuston on päätettävä, asetetaanko tilapäinen valiokunta. Muuta päätöstä ei asiassa saa tehdä.

125 § Kyselytunti

Valtuutetulla on oikeus esittää kunnanhallitukselle kyselytunnilla vastattavaksi lyhyitä enintään 2 minuutin pituisia kysymyksiä kunnan hallintoa ja taloutta koskevista asioista. Kyselytunti järjestetään ennen kunnanvaltuuston kokousta, jollei kunnanvaltuusto toisin päätä. Kyselytunti on julkinen.

Kunnanvaltuuston puheenjohtaja toimii puheenjohtajana kyselytunnilla. Kunnanhallituksen puheenjohtaja tai hänen määräämänsä vastaa kysymyksiin. Kysymyksiin vastataan saapumisjärjestyksessä, ellei puheenjohtaja toisin päätä. Vastauksen saatuaan kysymyksen esittäjällä on oikeus tehdä kaksi asiaan liittyvää lyhyttä lisäkysymystä. Kysymysten johdosta ei käydä keskustelua.

Kysymys on toimitettava kirjallisena viimeistään 7 päivää ennen kunnanvaltuuston kokousta. Myöhemmin toimitetut kysymykset sekä kysymykset, joihin ei kyselytunnilla ehditä vastata, siirtyvät seuraavaan kyselytuntiin.

IV OSA PÄÄTÖKSENTEKO- JA HALLINTOMENETTELY

17 Luku Kokousmenettely

126 § Määräysten soveltaminen

Tämän luvun määräyksiä noudatetaan kunnanvaltuustoa lukuun ottamatta kunnan toimielinten kokouksissa sekä soveltuvin osin toimitus- ja katselmusmiesten kokouksissa. Luvun määräyksiä noudatetaan toissijaisina hallintosäännön muihin lukuihin nähden, jollei erikseen ole toisin määrätty.

127 § Toimielimen päätöksentekotavat

Toimielin voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla.

Vaihtoehtoisesti kokous voidaan pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (sähköinen kokous).

Toimielin voi tehdä päätöksiä suljetussa sähköisessä päätöksentekomenettelyssä ennen kokousta (sähköinen päätöksentekomenettely).

128 § Sähköinen kokous

Toimielin voi pitää kokouksen sähköisesti.

Suljettuun sähköiseen kokoukseen voi osallistua vain sellaisesta paikasta, jossa salassa pidettävät tiedot ja kokouksessa käydyt keskustelut eivät ole ulkopuolisen kuultavissa tai nähtävissä.

129 § Sähköinen päätöksentekomenettely

Toimielin voi päättää asioita sähköisessä päätöksentekomenettelyssä kuntalain 100 §:n mukaisesti. Päätöksentekomenettelyä voidaan käyttää kaikkiin toimielimen päätösvaltaan kuuluviin asioihin.

130 § Kokousaika ja -paikka

Toimielin päättää kokoustensa ajan ja paikan.

Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan.

Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

131 § Kokouskutsu

Kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja.

Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsussa on mainittava, mitä toimielimen päätöksentekotapaa noudatetaan kunkin asian kohdalla. Jos asia käsitellään sähköisessä päätöksentekomenettelyssä, tulee kutsussa ilmaista, mihin mennessä asia on käsiteltävä sähköisesti.

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä tai viimeistään 5 päivää ennen kokousta, jollei erityiset syyt ole esteenä. Jos esityslistalla, liitteissä tai oheismateriaalissa on salassa pidettäviä tietoja, asiakirjaan tehdään merkintä salassapidosta.

Kokouskutsu lähetetään jäsenille ja varajäsenille sekä niille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus, toimielimen päättämällä tavalla.

132 § Sähköinen kokouskutsu

Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali voidaan lähettää sähköisesti. Tällöin kunnanhallitus vastaa siitä, että tähän tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat käytettävissä.

133 § Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla

Esityslista julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan salassa pidettävät tiedot sekä henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä. Verkossa julkaistavalta esityslistalta voidaan poistaa yksittäisiä kokousasioita, joihin ei liity erityistä tiedottamisintressiä tai mikäli erityisestä syystä asian valmistelua ei julkisteta ennen päätöksentekoa. Esityslistan liitteitä julkaistaan verkossa harkinnan mukaan ottaen huomioon kunnan asukkaiden tiedonsaanti-intressit.

134 § Jatkokokous

Jos kaikkia kokouskutsussa mainittuja asioita ei saada kokouksessa käsiteltyä, käsittelemättä jääneet asiat voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa eri kutsua. Kokouksesta poissa olleille lähetetään sähköinen viesti jatkokokouksen ajasta ja paikasta sekä jatkokokouksen päätöksentekotavasta.

Jatkokokouksen ajasta ja paikasta päättää puheenjohtaja. Jatkokokouksen päätöksentekomenettelyn ei tarvitse olla sama kuin alkuperäisellä kokouskutsulla on mainittu.

135 § Varajäsenen kutsuminen

Toimielimen jäsenen on kutsuttava varajäsen sijaansa, mikäli hän ei pääse kokoukseen. Kun jäsen on esteellinen jossakin kokousasiassa tai esteen vuoksi ei voi osallistua jonkin asian käsittelyyn, hän voi kutsua varajäsenen yksittäisen asian käsittelyyn.

Myös puheenjohtaja, esittelijä tai toimielimen sihteeri voivat toimittaa kutsun varajäsenelle.

136 § Läsnäolo kokouksessa

Toimielimen jäsenten ja esittelijän lisäksi toimielimen kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus

- kunnanvaltuuston puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla kunnanhallituksen kokouksessa kuntalain 18.2 §:n mukaan sekä
- kunnanhallituksen puheenjohtajalla ja kunnanjohtajalla muiden toimielinten kokouksessa, ei kuitenkaan tarkastuslautakunnan eikä kunnanvaltuuston tilapäisen valiokunnan kokouksessa eikä vaalilaissa säädettyjen vaalitoimielinten kokouksissa.

Lautakuntien puheenjohtajilla on läsnäolo- ja puheoikeus kunnanhallituksen kokouksissa toimialaansa koskevilla asioilla.

Toimielin päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

Toimielin voi päättää asiantuntijan kuulemisesta yksittäisessä asiassa. Asiantuntija voi olla läsnä kokouksessa asiasta käytävän keskustelun päättymiseen asti.

137 § Kunnanhallituksen edustaja muissa toimielimissä

Kunnanhallitus ei voi määrätä edustajaansa tarkastuslautakuntaan, kunnanvaltuuston tilapäiseen valiokuntaan eikä vaalilaissa säädettyihin vaalitoimielimiin.

Kunnanhallitus voi 1 momentissa mainituin rajoituksin määrätä muihin toimielimiin edustajansa, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus toimielimen kokouksessa. Edustajaksi voidaan määrätä myös kunnanhallituksen varajäsen tai kunnanjohtaja.

138 § Kokouksen julkisuus

Kokouksen julkisuudesta säädetään kuntalain 101 §:ssä.

139 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

140 § Tilapäinen puheenjohtaja

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja.

141 § Kokouksen johtaminen ja puheenvuorot

Puheenjohtajan tehtävistä kokouksen johtamisessa ja toimielimen jäsenen puheenvuoroista säädetään kuntalain 102 §:ssä.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimielin toisin päättä.

142 § Kokouskutsussa mainitsemattoman asian käsittely

Toimielin voi esittelijän ehdotuksesta tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistö päätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Jos esittelijän ehdotus on asian palauttaminen valmisteltavaksi, toimielin voi ratkaista asian päätöksellään vain perustellusta syystä.

143 § Esittely

Asiat päätetään toimielimen kokouksessa viranhaltijan esittelystä. Vaalilaissa säädetyissä vaalitoimielimissä asiat päätetään kuitenkin puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Esittelijä vastaa esittelemiensä kokousasioiden asianmukaisesta valmistelusta ja on velvollinen tekemään toimielimelle päätösehdotuksen.

Esittelijän ehdotus on käsittelyn pohjana (*pohjaehdotus*). Jos esittelijä on keskustelun aikana muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan, muutettu ehdotus on pohjaehdotus.

Jos esittelijä ehdottaa asian poistamista esityslistalta, asia poistetaan, jollei toimielin toisin päättä.

Toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä. Toimielin voi tällöin päättää, että puheenjohtajan ehdotus on käsittelyn pohjana eikä vaadi kannatusta.

144 § Esteellisyys

Ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään ja esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäydyttävä asian käsittelystä ja poistuttava kokouksesta.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava kokoukseen osallistuvan esteellisyys toimielimen ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitystä seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa. Annettuaan pyydetyn selvityksen asianomaisen henkilön on poistuttava kokouksesta.

Henkilö, jonka esteellisyyden toimielin ratkaisee, saa osallistua esteellisyyttään koskevan asian käsittelyyn vain hallintolain 29 §:ssä tarkoitetussa poikkeustilanteessa.

Esteellisyyttä koskeva ratkaisu on perusteltava pöytäkirjaan.

145 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään yksimielisesti tai äänestämällä, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

146 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen

Ehdotus on annettava kirjallisena, jos puheenjohtaja niin vaatii.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja päättää keskustelun. Puheenjohtaja selostaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotusta kannatettu.

147 § Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen

Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuksen toimielimen päätökseksi.

Jos puheenjohtaja toteaa toimielimen yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, puheenjohtaja toteaa ehdotuksen toimielimen päätökseksi.

148 § Äänestykseen otettavat ehdotukset

Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisena tai menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei kuitenkaan oteta äänestykseen.

Jos ehdotuksen tekijä ei ole paikalla äänestyksen alkaessa, hänen tekemänsä ehdotus katsotaan rauenneeksi eikä sitä oteta äänestykseen.

149 § Äänestys ja vaali

Äänestykseen sovelletaan muilta osin, mitä 14 luvussa määrätään äänestysmenettelystä kunnanvaltuustossa. Vaalin toimittamista koskevat määräykset ovat 15 luvussa.

150 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen

Pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa toimielimen puheenjohtaja. Jos puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä ovat eri mieltä kokouksen kulusta, pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan näkemyksen mukaan.

Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä.

Pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Mikäli pöytäkirjantarkastaja kieltäytyy tai on muuten estynyt tarkastamasta toimielimen pöytäkirjaa, pöytäkirja tarkastetaan välittömästi toimielimen seuraavassa kokouksessa.

Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti. Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä tehtyjä päätöksiä koskeva pöytäkirja tai sen osa voidaan tarkastaa erikseen ennen kokousta.

Toimielimenpöytäkirjaan merkitään ainakin:

Järjestäytymistietoina

- toimielimen nimi
- merkintä käytetyistä päätöksentekotavoista (varsinainen kokous, sähköinen kokous, yksilöidään päätökset, jotka on tehty sähköisessä päätöksentekomenettelyssä)
- kokouksen alkamis- ja päättymisaika sekä kokouksen keskeytykset
- kokouspaikka
- läsnä ja poissa olleet ja missä ominaisuudessa kukin on ollut läsnä
- kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Asiankäsittelytietoina

- asiaotsikko
- asian yksilöivä asiatunnus
- selostus asiasta
- esittelijän päätösehdotus
- esteellisyys ja perustelut
- tehdyt ehdotukset ja onko niitä kannatettu
- äänestykset: äänestystapa, äänestysjärjestys, äänestysesitys sekä äänestyksen tulos siten, että kunkin jäsenen kannanotto ilmenee pöytäkirjasta
- vaalit: vaalitapa ja vaalin tulos
- asiassa tehty päätös
- eriävämielipide.

Muuna tietoina

- salassapitomerkinnot
- puheenjohtajanallekirjoitus
- pöytäkirjanpitäjänvarmennus
- merkintä pöytäkirjan tarkastuksesta sekä
- merkintä nähtävänä pitämisestä yleisessä tietoverkossa, mikäli pöytäkirja on ollut yleisesti nähtävänä.

Pöytäkirjaan liitetään päätöksiä koskevat oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitukset sekä muutoksenhakukiellot.

Toimielimen pöytäkirjan sisältöä koskevia määräyksiä noudatetaan soveltuvin osin viranhaltijan ja luottamushenkilön tekemissä päätöksissä.

Kunnanhallitus antaa tarvittaessa tarkempia ohjeita pöytäkirjan laatimisesta.

151 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenelle

Kunnanhallituksen ja lautakunnan pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kunnan verkkosivuilla siten kuin kuntalain 140 §:ssä tarkemmin säädetään.

Muun viranomaisen pöytäkirja annetaan vastaavalla tavalla tiedoksi kunnan jäsenille, jos asianomainen viranomainen katsoo sen tarpeelliseksi.

Kunnanhallitus antaa ohjeet salassapito- ja tietosuojavelvoitteiden huomioon ottamisesta annettaessa päätöksiä tiedoksi yleisessä tietoverkossa. Lautakunta voi antaa tarkentavaa ohjeistusta omalla toimialallaan.

18 Luku Muut määräykset

152 § Aloiteoikeus

Kunnan asukkaalla sekä kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä sekä kunnassa kiinteää omaisuutta omistavalla tai hallitsevalla on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Palvelun käyttäjällä on oikeus tehdä aloitteita palveluaan koskevassa asiassa.

Aloite tulee tehdä kirjallisesti tai sähköisellä asiakirjalla. Aloitteesta tulee käydä ilmi, mitä asia koskee sekä aloitteen tekijän nimi, kotikunta ja yhteystiedot.

153 § Aloitteen käsittely

Aloitteen käsittelee se kunnan viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa. Jos toimivaltainen viranomainen on toimielin, aloitteista ja aloitteiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä on annettava toimielimelle tieto jäljempänä määrättyllä tavalla.

Kunnanhallituksen on vuosittain maaliskuun loppuun mennessä esitettävä kunnanvaltuustolle luettelo sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista ja niiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä.

Kunnanvaltuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Muun toimielimen kuin kunnanvaltuuston toimivaltaan kuuluvista aloitteista on annettava tieto toimielimelle niiden päättämällä tavalla. Toimielin voi samalla päättää, mitkä aloitteista ovat loppuun käsiteltyjä.

Jos aloitteen tekijöinä on vähintään kaksi prosenttia kunnan asukkaista, aloite on kuuden kuukauden kuluessa vireille tulosta otettava toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

154 § Aloitteen tekijälle annettavat tiedot

Aloitteen tekijälle on ilmoitettava kuukauden kuluessa aloitteen saapumisesta, missä viranomaisessa aloite käsitellään, arvioitu käsittelyaika sekä keneltä saa lisätietoja aloitteen käsittelystä.

Sen jälkeen, kun aloite on käsitelty loppuun, aloitteen tekijälle on ilmoitettava, onko aloite johtanut toimenpiteisiin.

155 § Asiakirjojen allekirjoittaminen

Kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen päätökseen perustuvan sopimuksen ja sitoumuksen allekirjoittaa kunnanhallituksen puheenjohtaja tai kunnanjohtaja tai asianomaisen toimialan toimialajohtaja, jollei kunnanhallitus ole päättänyt toisin.

Kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen toimituskirjan ja kirjelmän allekirjoittaa kunnanhallituksen puheenjohtaja tai kunnanjohtaja.

Muun toimielimen päätökseen perustuvan sopimuksen ja sitoumuksen allekirjoittaa lautakunnan puheenjohtaja tai toimialajohtaja, jollei toimielin ole päättänyt toisin.

Muun toimielimen toimituskirjan ja kirjelmän allekirjoittaa lautakunnan puheenjohtaja tai toimialajohtaja.

Toimielimen pöytäkirjanotteen allekirjoittaa pöytäkirjanpitäjä tai muu toimielimen määräämä henkilö.

Toimielimen asiakirjoista annettavat otteet ja jäljennökset todistaa oikeaksi pöytäkirjanpitäjä tai muu toimielimen määräämä henkilö.

Viranhaltija allekirjoittaa päätökset, sopimukset, sitoumukset ja muut asiakirjat päättämässään asioissa.

Valmistelua koskevat asiakirjat allekirjoittaa asian valmistelija.

156 § Todisteellisen tiedoksiannon vastaanottaminen

Todisteellisen tiedoksiannon voi kunnan puolesta vastaanottaa kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja sekä kunnanjohtajan valtuuttama viranhaltija.

Todisteellisen tiedoksiannon voi kunnan puolesta lautakunnan toimialalla vastaanottaa lautakunnan puheenjohtaja ja lautakunnan toimialan johtava viranhaltija.

V OSA LUOTTAMUSHENKILÖIDEN PALKKIOSÄÄNTÖ

19 Luku Luottamushenkilöille maksettavat palkkiot ja korvaukset

157 § Soveltamisala

Tätä hallintosäännön lukua sovelletaan kunnan luottamushenkilöille kuntalain ja kunnanvaltuuston päätösten mukaisesti maksettaviin palkkioihin ja kustannusten korvauksiin.

158 § Kokouspalkkiot

Kuntalain mukaisten toimielinten kokouksista maksetaan seuraavat kokouspalkkiot:

Kunnanvaltuusto

- puheenjohtaja 70 euroa
- jäsen 70 euroa

Kunnanhallitus

- puheenjohtaja 70 euroa
- jäsen 70 euroa

Tarkastuslautakunta

- puheenjohtaja 70 euroa
- jäsen 70 euroa

Lautakunnat

- puheenjohtaja 60 euroa
- jäsen 60 euroa

Jaosto

- puheenjohtaja 60 euroa
- jäsen 60 euroa

Toimikunta

- puheenjohtaja 60 euroa
- jäsen 60 euroa

Vaalilautakunnan puheenjohtajalle maksetaan vaalitoimituspäivältä palkkiona 105 euroa.

Vaalilautakunnan jäsenelle maksetaan vaalitoimituspäivältä palkkiona 95 euroa. Palkkioihin sisältyy kultakin toimituspäivältä palkkio vaalitoimituksen päätyttyä suoritettavasta laskentatehtävästä.

159 § Palkkio lisätunneilta

Kokouksesta, jossa toimielimen jäsen tai varajäsen on ollut saapuvilla yli kolme (3) tuntia, suoritetaan lisäpalkkiona 50 prosenttia peruspalkkiosta kolmen (3) tunnin jälkeen.

160 § Sähköinen päätöksentekomenettely

Kokouspalkkio maksetaan 50 prosentilla alennettuna. Kokouspalkkion maksamisen edellytyksenä on, että jäsen on osallistunut menettelyyn.

161 § Kokouspalkkio kahdesta tai useammasta toimielimen kokouksesta

Jos saman vuorokauden aikana pidetään useampi kuin yksi saman toimielimen kokous ja katselmus, toimitus tai muu vastaava tilaisuus, katsotaan ne kokouspalkkioita laskettaessa samaksi kokoukseksi. Sääntöä ei kuitenkaan sovelleta yksityistielain mukaisiin toimituksiin.

162 § Vuosipalkkiot

Kokouspalkkioiden lisäksi maksetaan kokousten ulkopuolella toimielimen toimintaan liittyvistä tehtävistä seuraavat vuosipalkkiot:

Kunnanvaltuusto

- puheenjohtaja 1 500 euroa/vuosi

Kunnanhallitus

- puheenjohtaja 2 000 euroa/vuosi

Tarkastuslautakunta

- puheenjohtaja 500 euroa/vuosi

Hyvinvointipalvelujen lautakunta

- puheenjohtaja 500 euroa/vuosi

Teknisten palvelujen lautakunta

- puheenjohtaja 500 euroa/vuosi

Jaostot

- puheenjohtaja 300 euroa/vuosi

Milloin tässä pykälässä mainittu luottamushenkilö on estynyt hoitamasta tehtäväänsä, hänen oikeutensa kuukausi- tai vuosipalkkioon lakkaa, kun este on yhtäjaksoisesti jatkunut kuukauden. Sen jälkeiseltä ajalta on varapuheenjohtajalla tai -jäsenellä oikeus saada suhteellinen osa vuosipalkkiosta.

163 § Osallistuminen toisen toimielimen kokoukseen

Kun luottamushenkilö on toimielimen kokouksessa läsnä muun kuin toimielimen puheenjohtajuuden tai jäsenyyden perusteella, maksetaan hänelle kokoukseen osallistumisesta toimielimen jäsenen kokouspalkkio.

Mitä 1 momentissa on määrätty, sovelletaan luottamushenkilöön, joka on asiantuntijana kutsuttu kuultavaksi toimielimen kokoukseen.

164 § Muut kokoukset ja tilaisuudet

Neuvottelukuntien ja yhteistoimintaelinten kokouksista sekä muista vastaavista kokouksista ja tilaisuuksista, joihin luottamushenkilö osallistuu toimielimen päätöksen tai muun määräyksen perusteella, maksetaan puheenjohtajalle ja jäsenelle vastaava palkkio kuin ko. luottamushenkilön edustaman toimielimen puheenjohtajalle ja jäsenelle.

165 § Palkkio toimituksista

Toimielimen tai sen jäsenten suorittamasta tarkastuksesta, katselmuksesta tai muusta vastaavasta toimituksesta maksetaan kokouspalkkio korottamattomana ko. luottamushenkilön edustaman toimielimen kokouspalkkion mukaisesti. Edellä mainittuja toimituksia ovat esimerkiksi rakennus- ja katukatselmukset sekä tarkastuslautakunnan arviointitilaisuudet.

Jäsenelle maksettavan palkkion edellytyksenä on, että tehtävä perustuu toimielimen päätökseen.

166 § Kokouksen peruuntuminen

Jos toimielimen kokous ei ole laillinen tai päätösvaltainen eikä kokousta voida pitää, maksetaan paikalle tulleille luottamushenkilöille kokouspalkkio.

167 § Luottamushenkilön palkkio sihteerin/pöytäkirjanpitäjän tehtävästä

Toimielimen sihteerinä toimivalle luottamushenkilölle maksetaan jäsenen palkkio 50 prosentilla korotettuna.

168 § Palkkion maksamisen edellytykset

Kokouspalkkion maksaminen edellyttää, että luottamushenkilö on ollut läsnä koko kokouksen keston tai vähintään 0,5 tuntia, lukuun ottamatta peruuntunutta kokousta. **Peruuntuneen kokouksen johdosta maksettavasta palkkiosta säädetään 166 §:ssä.**

Puheenjohtajan kokouspalkkion maksaminen edellyttää, että hän toimii puheenjohtajana koko kokouksen ajan tai vähintään 0,5 tuntia.

Palkkion maksaminen perustuu pöytäkirjaan tai luottamustehtävän hoitamisesta laadittuihin muistioihin, johon on asianmukaisesti merkitty kokouksen/tilaisuuden kesto, läsnäolijat ja sekä saapumiset ja poistumiset.

Matka-aikaa kokouspaikalle ja takaisin ei lasketa kokouspalkkioon oikeuttavaksi ajaksi.

169 § Palkkioiden maksaminen

Palkkiot maksetaan neljä kertaa vuodessa.

170 § Ansionmenetyksen ja muiden kustannusten korvaaminen

Luottamushenkilölle maksetaan korvausta ansionmenetyksestä sekä kustannuksista, joita luottamustoimen vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta, lastenhoidon järjestämisestä tai muusta vastaavasta syystä. Korvaus maksetaan kultakin alkavalta tunnilta, enintään kahdeksalta tunnilta vuorokaudessa. Korvaus maksetaan todellisen ansionmenetyksen suuruisena, jos ansionmenetyksen määrä on alle korvauksen **enimmäismäärän 24,30 euroa/tunti 1.6.2023 lukien. Korvauksessa suuruudessa huomioidaan kunta-alan yleisen virka- ja työehtosopimuksen KVTES mukaiset yleiskorotukset.**

Luottamushenkilön tulee esittää ansionmenetyksestä työnantajan todistus, josta on käytävä ilmi, että luottamustoimen hoitamiseen käytetty aika olisi ollut korvauksen hakijan työaikaa ja että hänelle ei makseta siltä ajalta palkkaa. Elinkeinoharjoittajien tulee antaa vastaava kirjallinen selvitys ja vakuutus ansionmenetyksen ja luottamustoimen vuoksi aiheutuneiden kustannusten määrästä. Jos selvitystä ei voida kirjallisesti antaa, maksetaan ansionmenetykskorvaus anomuksesta kello 8.00–16.00 väliseltä ajalta enintään kahdeksalta tunnilta. **Korvauksen määrä on 10,50 euroa/tunti 1.6.2023 lukien. Korvauksessa suuruudessa huomioidaan kunta-alan yleisen virka- ja työehtosopimuksen KVTES mukaiset yleiskorotukset.**

Luottamustehtävien hoitamiseen katsotaan ansionmenetyksen korvauksia laskettaessa kuuluvan kokousaika mahdollisine kokoustaukoineen, kohtuullinen matka-aika kokoukseen ja takaisin kotoa tai työpaikalta sekä kokousmenettelyyn liittyvät tarpeelliset ryhmien väliset neuvottelut.

Luottamushenkilön tulee esittää sijaisen palkkaamisesta, lastenhoidon järjestämisestä tai muusta vastaavasta syystä kirjallinen todistus kustannuksista.

Ansionmenetyksen ja luottamustoimen vuoksi aiheutuneiden kustannusten korvaushakemus on esitettävä 6 kuukauden kuluessa toimielimen sihteerille.

Kunnan palveluksessa olevan luottamushenkilön tulee ilmoittaa hyvissä ajoin luottamustehtävän edellyttämästä poissaolosta esihenkilölle. Esihenkilön tehtävänä on, työtilanne huomioon ottaen, antaa lupa luottamustehtävän hoitamiseen. Luottamustehtävän hoitoon käytetyltä ajalta ei suoriteta palkanpidätystä.

Korvausten määrää tarkistetaan kunnallisen yleisen työ- ja virkaehtosopimuksen yleiskorotusten mukaisesti.

171 § Matkakustannusten korvaaminen

Luottamushenkilön luottamustehtävän hoitamisesta johtuvat matkakustannukset korvataan **kunta-alan** yleisen virka- ja työehtosopimuksen (**KVTES**) mukaisesti. Matkakustannukset korvataan toimielimen puheenjohtajalle ja valituille pöytäkirjantarkastajille erillisestä pöytäkirjan allekirjoitus- ja tarkastuskäynnistä.

Luottamushenkilölle, joka vammansa vuoksi ei kykene käyttämään julkisia kulkuvälineitä tai omaa autoa, korvataan toimielimen kokouksiin tai muihin edellä mainittuihin tehtäviin osallistumisesta aiheutuneet todelliset taksi- tai invataksikulut.

172 § Tarkemmat ohjeet

Kunnanhallitus voi antaa tarvittaessa tarkempia ohjeita tämän luvun soveltamisesta.

173 § Erimielisyyden ratkaiseminen

Kunnanhallitus on toimivaltainen ratkaisemaan tämän luvun mukaisten palkkioiden ja korvausten määrän, mikäli niistä on syntynyt erimielisyyttä.